

Programul de Vecinătate al Uniunii Europene pentru Republica Moldova

Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală

EuropeAid/137467/DH/SER/MD

CURRICULUM

la disciplina “Dreptul Proprietății Intelectuale”

Ciclul I, Licență

*pentru studenții de specialitate juridică, de asemenea poate fi utilizat pentru
studenții altor specialități, care studiază Dreptul Proprietății Intelectuale*

Recomandări

Tatiana BODIUL,
doctor în economie, conferențiar universitar, expert al proiectului SARDPI

2018

Proiect finanțat de
Uniunea Europeană

Proiect implementat de

Lider de Consorțiu, alături de

1. INTRODUCERE

“Dreptul proprietății intelectuale “ este un curs normativ special ce se conține în planul de studiu. Aceasta se explică prin faptul că grija de a proteja autorul creației intelectuale, de a stabili cadrul de existență și valorificare a operelor de creație intelectuală, de a enunța regulile de comportament în cadrul relațiilor născute în strânsă legătură cu aceste opere, precum și sancțiunile ce trebuie aplicate în cazul încălcării acestor reguli, revine dreptului, respectiv ramurii dreptului de proprietate intelectuală.

Alin (2) art.33 al Constituției RM garantează fiecărui cetățean libertatea creației artistice și științifice, precum și dreptul cetățenilor la proprietatea intelectuală, interesele lor materiale și morale ce apar în legătură cu diverse genuri de creație intelectuală vor fi protejate de lege.

Proprietatea intelectuală reprezintă o totalitate de drepturi (personale nepatrimoniale și patrimoniale) cu caracter exclusiv asupra rezultatelor activității creative a omului. Produsele creației intelectuale care fac obiect al proprietății intelectuale se conțin în legislația cu privire la proprietatea intelectuală care corespunde cu obligațiile internaționale asumate de RM la semnarea convențiilor și acordurilor internaționale.

Dreptul de proprietatea intelectuală formează două instituții:

a) dreptul de autor și drepturile conexe

b) dreptul de proprietate industrială, care la rândul său înglobă mijloacele de individualizare a participanților la circuitul civil și a produselor și serviciilor lor, precum și obiectele netradiționale ale proprietății intelectuale. Considerăm că studierea disciplinei dreptul proprietății intelectuale este absolut necesară fiecărui student-jurist indiferent de formațiunea sa viitoare ceea ce reprezintă un factor important pentru însușirea altor disciplini ce contribuie la formarea unui specialist competent.

Fiind o disciplină de studiu obligatorie în majoritatea facultăților de drept ale universităților ce se bucură de un renume în străinătate (România, Federația Rusă, Franța, Marea Britanie), Dreptul Proprietății Intelectuale (sau Intellectual Property Law, Droit de la Propriété Intellectuelle, Право Интеллектуальной собственности) a fost inclusă în planul de studiu al Facultății de drept al U.S.M. în anul 1994 și continuă a fi o disciplină atractivă până în prezent. Curriculum-ul la disciplina „Dreptul Proprietății Intelectuale” este elaborat în concordanță cu planul de studiu al Facultății de Drept al Universității de Stat din Moldova și este destinat studenților care își fac studiile la ciclul I de licență, secția zi și frecvență redusă.

Scopul principal al disciplinei este nu numai de a efectua cercetări științifice în domeniu, dar și de a ajuta studenții să înțeleagă esența reglementărilor juridice care ordonează regimul juridic al obiectelor proprietății intelectuale precum și să se poată pună în serviciul nu doar al autorităților publice dar și al oamenilor de creație, inventatori antreprenori etc., cărora le sunt necesare servicii juridice de calitate în domeniul vizat.

În rezultatul studierii disciplinei în cauză studentul trebuie :

■ să însușescă obiectele de bază a proprietății intelectuale , trăsăturile lor specifice, particularitățile protecției juridice;

- să cunoască mecanismul de protecție juridică a obiectelor dreptului de proprietate intelectuală;
- să cunoască prevederile de bază ale legislației RM și a Convențiilor internaționale din domeniu;
- să fie capabil să aplice corect normele juridice la soluționarea problemelor ce țin de domeniul activității practice și științifice.

2. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Tabelul 1. Distribuția timpului de studiu în funcție de tipurile de activități

Forma de Învățământ	Denumirea disciplinei	Ore total					Forma de evaluare
		Total	Inclusiv				
			Curs	Seminar	Laborato rs	Lucru individua	
frecvență la zi	Dreptul Proprietății Intelectuale	90	28	28	0	34	examen
frecvență redușă	Dreptul Proprietății Intelectuale	90	14	4	0	74	examen

Tabelul 2. Distribuția timpului de studiu în funcție de subiectele prelegerilor

Subiecte ale prelegerii	Numărul de ore					
	Prelegeri		Seminare		Lucrul individual	
	s/z	f/f	s/z	f/f	s/z	f/f

1. Introducere în dreptul proprietății intelectuale. Sistemul, particularitățile și principiile dreptului de proprietate intelectuală.	2	1	2	0	2	5
2. Considerații generale privind dreptul de autor. Protecția juridică a creației intelectuale prin dreptul de autor.	2	1	4	2	2	5
3. Conținutul dreptului subiectiv de autor.	4	1	2	0	4	8
4. Transmiterea drepturilor subiective de autor.	2	1	2	0	4	8
5. Considerații generale privind drepturile conexe, dreptului de autor și drepturile „sui generis” asupra bazelor de date.	2	1	2	0	2	10
6. Gestiunea drepturilor patrimoniale de autor și a celor conexe prin organizațiile de gestiune colectivă. Apărarea drepturilor de autor și drepturilor conexe.	2	1	2	0	2	8
7. Reglementarea juridică a invențiilor, desenelor și modelelor industriale în Republica Moldova.	4	3	5	0	6	8
8. Reglementarea juridică a mijloacelor de individualizare a produselor și serviciilor în activitatea de comerț în Republica Moldova.	4	1	5	2	3	9
9. Particularitățile specifice obiectelor netradiționale a dreptului proprietății intelectuale.	4	3	2	0	5	8
10. Drepturile de proprietate intelectuală în Uniunea Europeană.	2	1	2	0	4	5
Total ore:	28	14	28	4	34	74

3. SCOPUL ȘI SARCINILE CURSULUI

Scopul cursului este formarea unei viziuni sistemice, în rândul studenților, privind protecția juridică a obiectelor de creație prin intermediul dreptului proprietății intelectuale, însușirea procedeele de reglementare juridică a raporturilor în domeniul dreptului proprietății intelectuale, formarea competențelor de aplicare a actelor normative, inclusiv a acordurilor internaționale, precum și de utilizare a cunoștințelor obținute pentru reglementarea juridică a raporturilor în organizarea circuitului economic a proprietății intelectuale.

Subiectul de studiu al cursului îl reprezintă obiectele și subiecții dreptului proprietății intelectuale în Republica Moldova, sursele internaționale și naționale ale dreptului proprietății intelectuale, reglementarea juridică a raporturilor în domeniul dreptului proprietății intelectuale în cazul creării, utilizării și transmiterii drepturilor asupra rezultatelor activității de creație, organizarea circulației civile a obiectelor de proprietate intelectuală în corespundere cu legislația Republicii Moldova, evaluarea drepturilor patrimoniale, practica de aplicare a dreptului în domeniul dreptului proprietății intelectuale.

Sarcini ale cursului. Printre **obiectivele principale ale cursului** pot fi evidențiate următoarele:

- a familiariza studenții cu principiile de bază ale protecției juridice a rezultatelor activității de creație;
- a forma la aceștia o conștiință juridică în domeniul dreptului proprietății intelectuale, ca subdomeniu al dreptului civil;
- a pregăti studenții pentru utilizarea în practică a cunoștințelor juridice obținute în cazul organizării introducerii în circulația civilă, în cadrul viitoarei activități profesionale, și în calitate de manageri, și de lucrători de creație;
- a-i învăța să aplice măsurile prevăzute de legislație atât pentru prevenirea încălcării drepturilor proprietății intelectuale, cât și pentru restabilirea și ocrotirea acestor drepturi.

Dintre **particularitățile cursului**, pe care studenții trebuie să le ia în considerare pe parcursul studierii, nominalizăm faptul că acest curs se bazează pe legislația Republicii Moldova, care, în multe privințe, este nouă în dreptul civil al Republicii Moldova, deoarece în cadrul acesteia sunt luate în considerare schimbările în structura socială a țării, tendințele de armonizare cu legislația europeană, precum și normele tratatelor și acordurilor internaționale, cărora li s-a alăturat recent Republica Moldova sau cărora urmează să se alăture în viitor. Întrucât cursul este orientat nu doar spre studierea dreptului proprietății intelectuale, dar și către necesitățile economiei țării în cadrul pieței civilizate a proprietății intelectuale, de la studenți se cere utilizarea cunoștințelor în domeniile financiar, fiscal, antreprenorial, de muncă și în alte ramuri ale dreptului.

La sfârșitul cursului, studentul trebuie să poată **să se orienteze** în legislația națională în domeniul dreptului de autor și al drepturilor conexe, al dreptului brevetelor, precum și în domeniul mijloacelor echivalente de individualizare a participanților circuitului civic; **să știe** să formuleze calificat și să utilizeze definițiile juridice, **să opereze liber** cu noțiunile și categoriile juridice în domeniul protecției dreptului de autor privind operele de creație; **să știe să analizeze** urmările juridice și economice ale faptelor și fenomenelor în domeniul creării, utilizării și transmiterii drepturilor asupra obiectelor de proprietate intelectuală.

4.1 PRELEGERI

Curs 1. Introducere în dreptul proprietății intelectuale.

- 1. Noțiunea de drept al proprietății intelectuale.** Conceptul de creație intelectuală. Conceptul de proprietate intelectuală. Locul dreptului proprietății intelectuale în sistemul de drept al Republicii Moldova.
- 2. Obiectul dreptului proprietății intelectuale.** Sistemul subiectiv și sistemul obiectiv al dreptului proprietății intelectuale. Raporturile patrimoniale și nepatrimoniale.
- 3. Evoluția istorică și juridică a dreptului de proprietate intelectuală.** Premisele istorice ale apariției dreptului de proprietate intelectuală. Evoluția reglementărilor juridice în domeniul dreptului de proprietate intelectuală în R.M. Evoluția reglementărilor juridice pe plan internațional. Convenția de la Paris privind protecția proprietății industriale. Convenția de la Berna privind operele literare și artistice. Rolul OMPI în încurajarea activității creatoare și promovarea proprietății intelectuale. Armonizarea legislației Republicii Moldova în domeniul proprietății intelectuale la legislația Uniunii Europene.
- 4. Sistemul dreptului de proprietate intelectuală.** Institutele (subramurile) dreptului de proprietate intelectuală: dreptul de autor și drepturile conexe, dreptul proprietății industriale. Particularitățile ce diferențiază cele două institute ale dreptului proprietății intelectuale.
- 5. Izvoarele dreptului proprietății intelectuale.** Constituția R.M. Actele internaționale. Legile organice și ordinare. Ordonanțele și hotărârile Guvernului. Uzanțele. Jurisprudența și doctrina. Clasificarea izvoarelor dreptului proprietății intelectuale după: spațiul de extindere, după forța juridică, apartenența la elementul constitutiv al acestui drept.
- 6. Principiile dreptului proprietății intelectuale.** Principiile generale: legalității, echității, neretroactivității legii, etc. Principiile speciale: principiul libertății activității de creație; principiul înbinării intereselor autorului cu cele ale societății; principiul stimulării morale și patrimoniale ale autorului. Acordarea Medaliei de Aur a OMPI *Inventator remarcabil*, și a Trofeului OMPI *Întreprindere Inovatoare*. Organizarea și condițiile de participare ale concursului *Marca Anului*.
- 7. Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală.** Evoluția, rolul și importanța AGEPI în promovarea și protecția creației intelectuale. Funcțiile și atribuțiile AGEPI. Structura AGEPI.

Sarcini ale studentului pentru munca individuală

- 1. Studentul trebuie să cunoască:**
  - definiția dreptului proprietății intelectuale, ca ramură de drept, instituție de drept, ca drept subiectiv propriu-zis.;
  - relațiile reglementate de normele dreptului proprietății intelectuale;
  - izvoarele dreptului proprietății intelectuale;
  - principiile dreptului proprietății intelectuale;
- 2. Studentul trebuie să aibă abilități să;**
  - selecteze izvoarele de drept după forța lor juridică;
  - selecteze izvoarele de drept după apartenența la elementul constitutiv al dreptului proprietății intelectuale;
  - compare legile organice cu cele ordinare;
  - compare relațiile patrimoniale cu cele nepatrimoniale;
  - delimiteze particularitățile specifice celor două institute ale dreptului proprietății intelectuale: dreptul de autor și drepturile conexe, dreptul proprietății industriale;
  - explice interconexiunea dreptului proprietății intelectuale cu alte ramuri și instituții din sistemul național de drept;

- de exemplu de titluri onorifice, acordate autorilor în R.M., precum și alte facilități de ordin moral sau patrimonial.
  - delimitați atribuțiile AGEPI în domeniul dreptului de autor și drepturile conexe, de atribuțiile AGEPI în domeniul dreptului proprietății industriale.
- 3. Studentul trebuie să poată argumenta;**
- dacă dreptul proprietății intelectuale este o ramură de drept autonomă, sau este o subramură a dreptului civil.
  - utilitatea hotărârilor Curții Constituționale pentru practica de aplicare a normelor legale;
  - utilitatea practicii judiciare pentru stabilitatea legislației .
  - statutul AGEPI de întreprindere de stat (persoană juridică cu scop lucrativ).

Curs 2. Considerații generale privind dreptul de autor. Protecția juridică a creației intelectuale prin dreptul de autor.

- 1. Introducere în teoria dreptului de autor.** Conceptul dreptului de autor. Domeniul de acțiune al dreptului de autor în R.M. Simbolul ocrotirii dreptului de autor. Prezumpția paternității.
- 2. Natura juridică a dreptului de autor.** Dreptul de autor este un: drept de proprietate, drept intelectual sui-generis, drept asupra unui bun imaterial sau drept de clientelă, drept al personalității, drept subiectiv complex în conținutul căruia intră drepturi personale patrimoniale și nepatrimoniale – teoria monistă, drept personal nepatrimonial cu consecințe patrimoniale – teoria dualistă.
- 3. Obiectul dreptului de autor.** Noțiunea de operă și particularitățile specifice acesteia. Corelația dintre operă și obiectul dreptului de autor. Corelația dintre operă – ca obiect a dreptului de autor și obiectul material în care este încorporată această operă.
- 4. Condițiile de protecție a operelor – ca rezultat al activității creatoare a autorului.** Condițiile obligatorii de protecție a operelor: să fie în domeniul literar, artistic sau științific; să fie rezultat al activității intelectuale, să îmbrace o formă obiectivă de exprimare. Condițiile neobligatorii de protecție a operelor: înregistrarea obiectelor de proprietate intelectuală, publicarea operelor.
- 5. Clasificarea operelor în dependență de anumite criterii:** după domeniul de creație intelectuală, după gradul de originalitate, după gradul de spontaneitate în creație, după numărul de autori, etc. Regimul juridic al operelor comune și colective. Regimul juridic al operelor originale, derivate, integrante.
- 6. Categoriile de opere protejate prin dreptul de autor. Operele excluse de la protecție.** Operele literare. Structura operelor literare. Operele artistice. Operele științifice. Protecția juridică a titlului și personajelor operei. Regimul juridic și particularitățile specifice operelor de artă plastică. Regimul juridic al operelor fotografice. Regimul juridic al operelor audiovizuale.
- 7. Subiectele dreptului de autor.** Autorul și coautorul. Succesorii în drepturi, inclusiv statul. Clasificarea subiectelor dreptului de autor: subiecți primari și derivați. Subiecții dreptului de autor asupra operei audiovizuale. Autorii minori.

Sarcini ale studentului pentru munca individuală

1. Studentul trebuie să cunoască:

- definiția dreptului de autor în sens subiectiv și obiectiv;
- simbolul ocrotirii dreptului de autor;
- teoria monistă și dualistă a dreptului de autor;
- definiția operei;
- condițiile obligatorii și neobligatorii de protecție a operelor;
- criteriile de clasificare a operelor în dependență de mai multe criterii;

2. Studentul trebuie să aibă abilități să:

- explice corelația dintre operă și obiect al dreptului de autor;
- explice coraportul dintre operă – ca obiect a dreptului de autor, și obiectul material în care este încorporată această operă.
- determine corelația dintre creativitate, originalitate, noutate;
- deosebească operele comune de operele colective;
- compare regimul juridic al operelor integrante de regimul juridic al operelor derivate;

3. Studentul trebuie să poată:

- realiza calificarea operelor protejate conform legislației R.M. în dependență de gen, categorie, etc.
- evidenția avantajele înregistrării operelor la AGEPI;
- consulta autorul unei opera privind completarea formularului de cerere privind înregistrarea operei la AGEPI;
- determina în ce situații titlul unei opera literare poate fi protejată;
- argumenta dacă un interviu, reprezintă o creație intelectuală sau nu, dacă da, atunci cui îi aparțin drepturile, persoana ce realizează interviul sau persoana interviuată;
- justifica excluderea unor categorii de opere de la protecție, conform legislației R.M.;
- argumenta faptul coraportării de către legiuitorul moldav, a programelor de calculator la categoria operelor literare.

Curs 3. Conținutul dreptului subiectiv de autor.

- 1. Noțiunea și particularitățile dreptului subiectiv de autor.** Dreptul subiectiv de autor – un drept absolut, exclusiv, complex.
- 2. Particularitățile specifice drepturilor morale de autor.** Clasificarea drepturilor morale de autor în drepturi pozitive (dreptul la publicarea operei, dreptul la retragerea operei din circuitul civil), drepturi negative (dreptul la recunoașterea paternității operei, dreptul la integritatea operei, dreptul la stima reputației).
- 3. Particularitățile specifice drepturilor patrimoniale de autor.** Dreptul la reproducerea operei. Dreptul de difuzare, închiriere, împrumut și importul operei și exemplarelor acesteia. Dreptul la comunicarea publică a operei. Dreptul la demonstrarea publică. Dreptul la interpretarea publică. Dreptul la traducerea, prelucrarea, adaptarea, aranjamentul sau alte asemenea modificări ale operei.
- 4. Drepturile specifice autorilor operelor de artă plastică.** Dreptul de acces. Dreptul de succedare.
- 5. Durata protecției dreptului de autor.** Durata protecției drepturilor asupra operelor :publicate sub pseudonim sau în anonim, operelor comune, operelor colective, operelor de artă aplicată, operelor audiovizuale, etc. Calcularea termenului de protecție a drepturilor asupra operelor. Regimul juridic al operelor căzute în domeniul public. Efectele patrimoniale ale căsătoriei asupra dreptului de autor.
- 6. Limitele de exercitare a drepturilor patrimoniale de autor.** Reproducerea reprografică a operelor de către biblioteci, arhive și instituții de învățământ. Valorificarea liberă a operelor.

Sarcini ale studentului pentru munca individuală

1. Studentul trebuie să cunoască:

- Definiția dreptului subiectiv de autor;
- Caracterele dreptului subiectiv de autor;
- Semnificația expresiei - valorificarea operei;
- Trăsăturile drepturilor patrimoniale de autor;
- Drepturile specifice operelor de artă plastică;

2. Studentul trebuie să aibă abilități să;

- explice caracterul relativ-inalienabil al dreptului la publicare a operei, spre deosebire de alte drepturi morale;
- deosebească dreptul la demonstrarea publică a operei, de dreptul la interpretare publică și dreptul la comunicarea publică a operei;
- explice coraportul dintre dreptul la stima reputației și dreptul la integritatea operei;
- explice expresia juridică – în afara cercului obișnuit al familiei și membrilor apropiați ai acestuia.

3. Studentul trebuie să poată:

- exemplifica situații când este încălcat dreptul la nume a autorului, dar nu este încălcat dreptul la paternitatea operei;
- exemplifica situații când este încălcat dreptul la paternitatea operei, dar nu se încalcă dreptul la nume.
- justifica clasificarea drepturilor morale în drepturi pozitive și negative;
- determina în ce situații autorul portretului ce conține imaginea unei persoane, poate valorifica această operă fără acordul persoanei din portet.

Curs 4. Transmiterea drepturilor subiective de autor.

1. **Noțiunea și varietățile contractului de autor.** Contractul de editare, închiriere, comandă, producție audiovizuală, de reprezentare teatrală sau execuție muzicală.
2. **Contractul de licență exclusivă și neexclusivă.** Particularitățile ce diferențiază contractul de licență exclusivă de contractul de licență neexclusivă.
3. **Clauzele esențiale ale contractului de autor.**
4. **Elementele contractului de autor.** Subiectul contractului de autor. Obiectul contractului de autor. Conținutul contractului de autor.
5. **Particularitățile transmiterii dreptului de autor prin alte mecanisme juridice** (gaj, aport la capitalul social, etc.)

Sarcini ale studentului pentru munca individuală

1. Studentul trebuie să cunoască:

- definiția contractului de autor;
- varietățile contractului de autor;
- părțile contractului de producție audiovizuală;

2. Studentul trebuie să aibă abilități să:

- delimiteze particularitățile specifice contractului de licență exclusivă, de particularitățile licenței neexclusive.
- explice particularitățile transmiterii dreptului de autor în calitate de aport la capitalul social;

3. Studentul trebuie să poată;

- consulta titularul dreptului de autor cu privire la întocmirea unui contract de editare ce să conțină toate clauzele necesare unui astfel de contract.

Curs 5. Considerații generale privind drepturile conexe, dreptului de autor și drepturile „sui generis” asupra bazelor de date.

1. **Conceptul de drepturi conexe a dreptului de autor.** Domeniul de acțiune a drepturilor conexe. Simbolul protecției drepturilor conexe.
2. **Titularii drepturilor conexe.** Condițiile prevăzute de lege pentru a fi titular a drepturilor conexe.

3. **Obiectul drepturilor conexe.** Interpretările sau execuțiile artiștilor. Înregistrările sonore ale producătorilor de fonograme. Emisiunile sau serviciile de programe ale organizațiilor de difuziune.
4. **Drepturile interpreților, producătorilor de fonograme, organizațiilor de difuziune.** Durata de protecție. Limitele exercitării drepturilor conexe.

Sarcini ale studentului pentru munca individuală

1. *Studentul trebuie să cunoască:*

- definiția drepturilor conexe;
- titularii drepturilor conexe;
- condițiile prevăzute de lege pentru a fi titular a drepturilor conexe.

2. *Studentul trebuie să aibă abilități să:*

- delimiteze categoria drepturilor de autor, de categoria drepturilor conexe.
- caracterizeze limitele exercitării drepturilor conexe;

3. *Studentul trebuie să poată:*

- argumenta rațiunea protecției drepturilor conexe.
- explica coraportul dintre opera originală a autorului și interpretare.

Curs 6. Gestiuinea drepturilor patrimoniale de autor și a celor conexe prin organizațiile de gestiune colectivă. Apărarea drepturilor de autor și drepturilor conexe.

1. **Înființarea organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale (OGC).** Evoluția OGC în R.M. Gestiune colectivă obligatorie (licență obligatorie).
2. **Atribuțiile, drepturile și obligațiile organizațiilor de gestiune colectivă.** Categoriile de remunerații acumulate de OGC. Particularitățile acumulării și distribuirii (repartizării) remunerației de autor. Remunerația compensatorie. Rolul OGC în încasarea și distribuirea remunerației compensatorii autorilor, interpreților și producătorilor de fonograme pentru reproducerea operelor în scop personal. Soluționarea litigilor. Monitorizarea activității organizațiilor de gestiune colectivă.
3. **Răspunderea juridică pentru încălcarea drepturilor de autor și drepturilor conexe.** Noțiunea de plagiat, piraterie și contrafacere. Apărarea juridico-civilă a drepturilor de autor și drepturilor conexe. Apărarea juridico-administrativă a drepturilor de autor și drepturilor conexe. Apărarea juridico-penală.

Sarcini ale studentului pentru munca individuală

1. *Studentul trebuie să cunoască:*

- formele de gestiune colectivă a drepturilor de autor și drepturilor conexe
- noțiunea de piraterie, plagiat, contrafacere.
- cazurile de înființare a organismelor de gestiune colectivă în R.M.

2. *Studentul trebuie să aibă abilități să:*

- caracterizeze comparativ răspunderea penală, administrativă și civilă.
- analizeze comparativ mijloacele de apărare civile prevăzute de Codul civil, cu cele prevăzute de Legea nr.293/1995.

3. *Studentul trebuie să poată:*

- argumenta prin prisma prevederilor legale, posibilitatea înființării mai multor organizații de administrare pe principii colective în R.M
- justifica necesitatea constituirii mai multor OAPC în R.M., și care ar fi modalitatea de repartizare a atribuțiilor acestora, în astfel de situație.
- argumenta rolul OAPC în încasarea și distribuirea remunerației compensatorii pentru reproducerea operelor în scop personal.

Curs 7. Particularitățile reglementării juridice a invențiilor în Republica Moldova.

Condițiile de brevetabilitate a invențiilor.

1. **Noțiunea de brevet de invenție.** Esența brevetării și a sistemului de brevetare. Sistemele de acordare a brevetelor cunoscute în lume. Conceptul de brevet în sens subiectiv și obiectiv. Natura juridică și particularitățile brevetului de invenție. Termenul de protecție. Particularitățile specifice brevetului de invenție de scurtă durată.
2. **Noțiunea și condițiile de brevetabilitate a invenției.** Conceptul de invenție. Noutatea invenției. Esența divulgărilor neopozabile. Activitatea inventivă. Aplicabilitatea industrială.
3. **Obiecte invenției brevetabile. Obiectele excluse de la brevetare. Invențiile nebrevetabile.** Invențiile care au ca obiect un produs. Invențiile care au ca obiect un procedeu (metodă).
4. **Procedura de eliberare a brevetului de invenție pe cale națională.** Depunerea cererii de brevet de invenție și condițiile pe care trebuie să le îndeplinească aceasta. Persoana îndreptățită să solicite și să obțină un brevet. Cererea de brevet depusă de o persoană neîndreptățită. Atribuirea datei de depozit. Invocarea dreptului de prioritate. Tipurile priorității. Revendicarea priorității. Examinarea formală a cererii. Examinarea preliminară. Publicarea cererii. Examinarea de fond a cererii. Acordarea brevetului sau respingerea cererii. Procedura de opoziție și contestație. Solicitarea a două titluri de protecție.
5. **Procedura de eliberare a brevetului de invenție pe cale internațională.** Depunerea cererii de brevet de invenție prin PCT (Tratat de cooperare internațională în domeniul brevetelor). Rolul AGEPI în dobândirea dreptului de brevet de invenție pe cale internațională.
6. **Subiectele dreptului de brevet de invenție.** Subiecții primari și derivați. Corelația dintre inventator, solicitant și titular al dreptului asupra brevetului de invenție. Drepturile și obligațiile solicitantului de brevet de invenție (dreptul la transformarea cererii, introducerea modificărilor, retragerea cererii, etc.) Drepturile morale ale inventatorilor, drepturile și obligațiile patrimoniale ale titularilor de brevet de invenție. Administrarea brevetului de cotitulari. Limitele de exercitare a drepturilor de către titularii de brevete. Licența obligatorie neexclusivă.
7. **Modalitățile de transmitere a drepturilor privind brevetele de invenție.**
8. **Încetarea valabilității brevetului de invenție.** Nulitatea brevetului de invenție. Motivele declarării nulității brevetului. Renunțarea la brevet.
9. **Noțiunea și condițiile de protecție a desenelor și modelelor industriale.** Conceptul de desen și model industrial. Desenul sau modelul industrial înregistrat. Desenul și modelul industrial neînregistrat. Noutatea desenului sau modelului industrial. Caracterul individual. Desenele și modelele industriale neprotejabile.
10. **Dobândirea drepturilor asupra desenelor și modelelor industriale.** Depunerea cererii de înregistrare a desenelor și modelelor industriale și condițiile pe care trebuie să le îndeplinească aceasta. Cererea de înregistrare multiplă. Atribuirea datei de depozit. Invocarea dreptului de prioritate. Tipurile de prioritate. Transmiterea dreptului de prioritate. Examinarea cererii de înregistrare a DMI. Observațiile terților, opozițiile și contestațiile. Eliberarea certificatului de înregistrare. Restabilirea în drepturi.
11. **Stingerea drepturilor asupra desenului sau modelului industrial înregistrat.** Caducitatea. Renunțarea. Motivele de invocare a nulității certificatului de înregistrare a DMI.

12. Asigurarea respectării drepturilor. Acțiunea privind încălcarea drepturilor. Acțiunea de declarare a neîncălării drepturilor. Măsurile de asigurare a probelor pînă la intentarea acțiunii.

Sarcini ale studentului pentru munca individuală

1. Studentul trebuie să cunoască:

- definiția brevetului de invenție;
- sistemul de brevetare aplicat în R.M.
- condițiile de brevetabilitate a invenției;
- importanța atribuirii datei de depozit.
- esența invocării dreptului de prioritate;
- termenul de protecție a brevetului de invenție
- definiția desenului și modelului industrial;
- condițiile de protecție a desenelor și modelelor industriale.
- desenele și modelele industriale neprotejabile.
- motivele de invocare a nulității certificatului de înregistrare a DMI

2. Studentul trebuie să aibă abilități să:

- deosebească brevetul de invenție de brevetul de invenție de scurtă durată;
- delimiteze obiectele excluse de la brevetare, de invențiile nebrevetabile.
- stabilească asemănările și deosebirile dintre dreptul de prioritate convențională, și dreptul de prioritate expozițională.
- social prin noi aporturi cu procedura de majorare a capitalului prin incorporarea beneficiului și rezervelor;
- exemplifice invențiile care au ca obiect un procedeu sau metodă;
- deosebească dreptul de folosire anterioară, de dreptul de folosire posterioară;
- deosebească procedura de obținere a brevetului de invenție pe cale internațională prin OEAB, de procedura prevăzută de PCT;
- explice corelația dintre inventator, solicitant, titular de brevet de invenție
- compare desenul și modelul industrial;
- deosebească desenul și modelul industrial înregistrat de cel neînregistrat;
- determine particularitățile specifice opozițiilor, observațiilor, contestațiilor;

3. Studentul trebuie să poată:

- consulta persoanele care doresc să obțină brevet de invenție în privința procedurii: completarea formularului cererii, toate actele necesare pentru obținerea titlului de protecție, etc.;
- argumenta rolul AGEPI în dobîndirea dreptului de brevet de invenție pe cale internațională
- consulta persoana care dorește să obțină licență obligatorie neexclusivă, în privința procedurii de obținere a acesteia;
- explica procedura ce trebuie a fi urmată, în cazul în care invenția a fost realizată de un salariat în exercitarea atribuțiilor de serviciu;
- consulta persoana care dorește să obțină certificat de înregistrare a DMI , în privința procedurii, actelor necesate, etc.

Curs 8. Mijloacele de individualizare a produselor, serviciilor și participanților la circuitul civil. Condițiile de protecție a acestora.

- 1. Noțiunea, particularitățile și funcțiile semnelor ce pot fi înregistrate ca marcă.** Conceptul de marcă. Sistemele de dobîndire a drepturilor asupra mărcii. Distictivitatea, disponibilitatea, liceitatea mărcilor. Funcțiile mărcii: de diferențiere a produselor și serviciilor; de garanție a

calității; de organizare a pieței; de protecție a consumatorilor. Clasificarea mărcilor după criterii: după obiect, după nivelul de cunoaștere, după titularul dreptului, după conținut.

2. **Dobândirea drepturilor asupra mărcii pe cale națională.** Depunerea cererii de înregistrare și condițiile ce trebuie să le îndeplinească aceasta. Atribuirea datei de depozit. Invocarea dreptului de prioritate. Examinarea cererii de înregistrare a mărcii. Motivele absolute și relative de refuz. Înregistrarea mărcii și eliberarea certificatului.
3. **Dobândirea dreptului asupra mărcii prin recunoașterea notorietății mărcii.** Conceptul de marcă notorie. Procedura de depunere a cererii privind recunoașterea notorietății mărcii. Criteriile de stabilire a notorietății mărcii.
4. **Dobândirea drepturilor asupra mărcii pe cale internațională.** Depunerea cererii de înregistrare internațională a mărcii prin Aranjamentul de la Madrid. Depunerea cererii de înregistrare internațională a mărcii prin Protocolul privind Aranjamentul de la Madrid. Rolul AGEPI în înregistrarea mărcii pe cale internațională.
5. **Stingerea drepturilor asupra mărcii.** Renunțarea la marcă. Decăderea din drepturile asupra mărcii. Motivele absolute și relative de nulitate a mărcii. Limitarea drepturilor prin inacțiunea titularului.
6. **Particularitățile protecției juridice a indicațiilor geografice (IG), denumirilor de origine a produselor (DO), specialităților tradiționale garantate (STG).** Noțiunea de IG, DO, STG. Înregistrarea IG, DO, STG pe cale națională. Depunerea cererii. Examinarea cererii. Înregistrarea internațională a IG, DO, STG.
7. **Protecția juridică a denumirilor de firmă.** Conceptul de denumire de firmă. Principiile denumirii de firmă. Structura denumirii de firmă.

Sarcini ale studentului pentru munca individuală

1. Studentul trebuie să cunoască:

- conceptul de marcă
- sistemul de dobândire a drepturilor asupra mărcii aplicat în R.M.
- clasificarea mărcilor după mai multe criterii;
- funcțiile mărcii;
- structura denumirii de firmă;
- principiile denumirii de firmă;
- definiția indicațiilor geografice, denumirilor de origine a produselor, specialităților tradiționale garantate;
-

2. Studentul trebuie să aibă abilități să:

- caracterizeze modurile de dobândire a dreptului la marcă.
- deosebească regimul juridic al mărcii, de regimul juridic al denumirii de firmă;
- determine asemănările și deosebirile dintre indicația geografică și denumirea de origine a produsului;
- explice care sunt motivele absolute și relative de refuz a cererii de înregistrare a mărcii, conform legislației R.M.;
- explice procedura de recunoaștere a notorietății mărcii, și ce se înțelege prin faptul că marca notorie are o protecție mai largă;
- determine avantajele înregistrării mărcii pe cale internațională prin intermediul Protocolului privind Aranjamentul de la Madrid, față de înregistrarea internațională a mărcii prin Aranjamentul de la Madrid;
-

3. Studentul trebuie să poată:

- consulta o persoană care dorește să depună cerere de înregistrare a mărcii, în privința: completării formularului de cerere, întregului pachet de acte necesare pentru obținerea certificatului de înregistrare a mărcii;

- consulta titularul mărcii, în privința posibilității protecției mărcii pe plan internațional, prin depunerea unei cereri de înregistrare internațională prin intermediul AGEPI.

Curs 9. Particularitățile specifice obiectelor netradiționale a dreptului proprietății intelectuale.

- 1. Protecția juridică a soiurilor de plante.** Obținerea titlului de protecție pentru soiurile de plante. Condițiile de brevetabilitate a soiurilor de plante.
- 2. Protecția juridică a topografiilor circuitelor integrate.** Obiectul protecției. Procedura de înregistrare a topografiilor.
- 3. Noțiunea și particularitățile know-how-ului.** Modurile de dobândire a drepturilor asupra know-how-ului. Modalitățile de transmitere a know-how-ului.
- 4. Reprimarea concurenței neloiale.**

Sarcini ale studentului pentru munca individuală

1. Studentul trebuie să cunoască:

- definiția soiurilor de plante;
- conceptul de topografie a circuitelor integrate;
- condițiile de brevetabilitate a soiurilor de plante;
- conceptul de know-how (secret comercial).

2. Studentul trebuie să aibă abilități să:

- deosebească condițiile de brevetabilitate a soiurilor de plante, de condițiile de protecție a topografiilor circuitelor integrate;
- să determine care este obiectul și subiecții know-how.

3. Studentul trebuie să poată:

- consulta o persoană cu privire la procedura de înregistrare a soiului de plante, atât pe teritoriul R.M., cât și pe plan internațional;
- identifica care sunt canalele de scurgere a know-how în R.M.

Curs 10. Drepturile de proprietate intelectuală ale Uniunii Europene.

- 1. Uniunea Europeană și problema unificării și armonizării protecției juridice a proprietății intelectuale.** Formarea politicii UE în domeniul drepturilor de autor și al proprietății industriale. Principalele sarcini cu care se confruntă legislația din domeniul protecției proprietății intelectuale a Uniunii Europene și principalele documente care au pus bazele politicii UE în domeniul dreptului de proprietății intelectuale. Directive și regulamente. Metode de protecție a proprietății intelectuale în legislația Uniunii Europene. Raportul dintre drepturile exclusive asupra obiectelor de proprietate intelectuală și libera circulație a mărfurilor.
- 2. Drepturile de autor în UE.** Armonizarea legislației statelor membre în domeniul dreptului de autor și al drepturilor conexe. Curtea Europeană a Drepturilor Omului.
- 3. Protecția juridică a obiectelor individuale de drepturi de proprietate industrială în Uniunea Europeană.** Sistemul european de brevete. Brevetul european. Procedura de obținere a unui brevet european.
- 4. Protecția mărcii în legislația Uniunii Europene.** Regulamentul (CE) nr . 207/2009 al Consiliului din 26 februarie 2009 privind marca comunitară.
- 5. Înregistrarea desenelor și modelelor industriale pe teritoriul Uniunii Europene.** Consolidarea garanțiilor pentru protecția drepturilor de proprietate intelectuală în Uniunea Europeană.

Sarcini ale studentului pentru munca individuală

1. Studentul trebuie să cunoască:

- motivele și premisele pentru unificarea și armonizarea protecției juridice a proprietății intelectuale în Uniunea Europeană în retrospectiva lor istorică;
- principalele documente (regulamente) care au pus bazele politicii UE în domeniul dreptului proprietății intelectuale;
- modalități de protecție a proprietății intelectuale în legislația Uniunii Europene;
- baza sistemului european de brevete și a sistemului de mărci comunitare;
- competența Comisiei Europene și a Curții de Justiție UE.

2. Studentul trebuie să aibă abilități să:

- identificarea principalelor domenii de unificare și armonizare a drepturilor de proprietate intelectuală în Uniunea Europeană (dreptul de autor și drepturile conexe, dreptul la brevete, dreptul la mijloace de individualizare, obiectele netradiționale de proprietate intelectuală etc.);
- să utilizeze practica Curții de Justiție în ceea ce privește problemele legate de protecția juridică a proprietății intelectuale;

4.2 SEMINAR

Seminar 1. Introducere în dreptul proprietății intelectuale. (2 ore)

1. Noțiunea de drept de proprietate intelectuală. Conceptul, natura exclusivă a dreptului de proprietate intelectuală. Caracteristicile și specificul proprietății intelectuale. Semne ale rezultatelor activității intelectuale ca proprietate intelectuală. Teorii ale dreptului natural și ale drepturilor de proprietate intelectuală.

2. Sistemul de drept al proprietății intelectuale. Obiectele de protecție a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și a obiectelor de protecție a proprietății industriale. Principiile dreptului de proprietate intelectuală.

3. Surse ale dreptului de proprietate intelectuală. Conceptul și principalele direcții ale legislației.

4. Rolul și importanța proprietății intelectuale în societatea modernă. Politica de stat a Republicii Moldova în domeniul protecției și protecției proprietății intelectuale. Piața umbroasă a proprietății intelectuale în Republica Moldova și consecințele sale negative. Aspectele economice, de apărare, sociale și internaționale ale utilizării drepturilor de proprietate intelectuală.

Literatura de bază

1. Constituția Republicii Moldova, *adoptată la 29.07.94, în vigoare din 27.08.1994*
2. Legea cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală nr. 114 din 03 iulie 2014
3. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 880 din 22.11.2012 cu privire la Strategia națională în domeniul proprietății intelectuale pînă în anul 2020
4. Hotărârea Guvernului nr. 491 din 11.08.2015 cu privire la aprobarea Planului de acțiuni pentru anii 2015-2017 privind implementarea Strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale pînă în anul 2020
5. Hotărârea Guvernului Nr. 375 din 25.04.2018 cu privire la aprobarea Planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 privind implementarea Strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale pînă în anul 2020

Literatura adițională

1. Bodoaşcă Teodor, Dreptul Proprietății Intelectuale, Ediția 2, Ed. C.H. Beck, București 2007.
2. Roș Viorel, Dreptul proprietății intelectuale, București, 2001;
3. <http://agepi.gov.md/ro/legislatie/nationale>
4. Введение в интеллектуальную собственность. Изд. ВОИС, 1997;
5. Бодюл Т.Д. Право интеллектуальной собственности в Республике Молдова. Часть 1.(Промышленная собственность). Учебник. Кишинев, 2013.

Seminar 2. Considerații generale privind dreptul de autor. Protecția juridică a creației intelectuale prin dreptul de autor. (4 ore)

1. Conceptul dreptului de autor. Domeniul de acțiune al dreptului de autor în R.M. Simbolul ocrotirii dreptului de autor. Natura juridică a dreptului de autor. Dreptul de autor este un: drept de proprietate, drept intelectual sui-generis, drept asupra unui bun imaterial sau drept de clientelă, drept al personalității, drept subiectiv complex în conținutul căruia intră drepturi personale patrimoniale și nepatrimoniale – teoria monistă, drept personal nepatrimonial cu consecințe patrimoniale – teoria dualistă.
2. **Obiectul dreptului de autor.** Noțiunea de operă și particularitățile specifice acesteia. Corelația dintre operă și obiectul dreptului de autor. Corelația dintre operă – ca obiect a dreptului de autor și obiectul material în care este încorporată această operă. Condițiile de protecție a operelor – ca rezultat al activității creatoare a autorului.
3. **Clasificarea operelor în dependență de anumite criterii:** după domeniul de creație intelectuală, după gradul de originalitate, după gradul de spontaneitate în creație, după numărul de autori, etc. Regimul juridic al operelor comune și colective. Regimul juridic al operelor originale, derivate, integrante.
4. **Categoriile de opere protejate prin dreptul de autor. Operele excluse de la protecție.** Operele literare. Structura operelor literare. Operele artistice. Operele științifice. Protecția juridică a titlului și personajelor operei. Regimul juridic și particularitățile specifice operelor de artă plastică. Regimul juridic al operelor fotografice. Regimul juridic al operelor audiovizuale.
5. **Subiectele dreptului de autor.** Autorul și coautorul. Succesorii în drepturi, inclusiv statul. Clasificarea subiectelor dreptului de autor: subiecți primari și derivați. Subiecții dreptului de autor asupra operei audiovizuale. Autorii minori.

Literatura de bază

1. Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe nr. 139
(adoptată la 02.07.2010, în vigoare din 01.01.2011)
2. Convenția de la Berna privind protecția operelor literare și artistice
Hotărârea Parlamentului nr.511-XIII din 22 iunie 1995
3. Convenția Mondială cu privire la drepturile de autor
Hotărârea Parlamentului nr.1318-XII din 02 martie 1993
4. Acordul O.M.P.I. privind dreptul de autor
Hotărârea Parlamentului nr.1452-XIII din 28 ianuarie 1998
5. Hotărârea pentru aprobarea Regulamentului cu privire la înregistrarea obiectelor dreptului de autor și drepturilor conexe nr. 89 din 10.02.2012
6. Roș, V., Dragoș, B., Spineanu-matei, O. Dreptul de autor și drepturile conexe. București: ALL Beck, 2005.
7. Volcinschi Victor, Chiroșca Dorian, Dreptul proprietății intelectuale, Chișinău: Museum, 2001.

Literatura adițională

1. Bodoaşcă Teodor, Dreptul Proprietății Intelectuale, Ediția 2, Ed. C.H. Beck, București 2007.

2. <http://agepi.gov.md/ro/legislatie/nationale>
3. http://www.agepi.gov.md/sites/default/files/2015/10/B_Cum_se_protejeaza_dreptul_de_autor.pdf
4. Введение в интеллектуальную собственность. Изд. ВОИС, 1997;

Seminar 3. Conținutul dreptului subiectiv de autor. (2 ore)

1. **Noțiunea și particularitățile dreptului subiectiv de autor.** Dreptul subiectiv de autor – un drept absolut, exclusiv, complex.
2. **Particularitățile specifice drepturilor morale și patrimoniale de autor.** Clasificarea drepturilor morale de autor în drepturi pozitive (dreptul la publicarea operei, dreptul la retragerea operei din circuitul civil), drepturi negative (dreptul la recunoașterea paternității operei, dreptul la integritatea operei, dreptul la stima reputației). Dreptul la reproducerea operei. Dreptul de difuzare, închiriere, împrumut și importul operei și exemplarelor acesteia. Dreptul la comunicarea publică a operei. Dreptul la demonstrarea publică. Dreptul la interpretarea publică. Dreptul la traducerea, prelucrarea, adaptarea, aranjamentul sau alte asemenea modificări ale operei.
3. **Dreptul de autor asupra operelor de serviciu, operelor colective, operelor derivate, operelor integrate, operelor audiovizuale. Drepturile specifice autorilor operelor de artă plastică.** Dreptul de acces. Dreptul de succedare.
4. **Durata protecției dreptului de autor.** Durata protecției drepturilor asupra operelor :publicate sub pseudonim sau în anonim; operelor comune, operelor colective, operelor de artă aplicată, operelor audiovizuale, etc. Calcularea termenului de protecție a drepturilor asupra operelor. Regimul juridic al operelor căzute în domeniul public. Efectele patrimoniale ale căsătoriei asupra dreptului de autor.
5. **Limitele de exercitare a drepturilor patrimoniale de autor.** Reproducerea reprografică a operelor de către biblioteci, arhive și instituții de învățământ. Valorificarea liberă a operelor.

Literatura de bază

1. Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe nr. 139
(adoptată la 02.07.2010, în vigoare din 01.01.2011)
2. Convenția de la Berna privind protecția operelor literare și artistice
Hotărârea Parlamentului nr.511-XIII din 22 iunie 1995
3. Convenția Mondială cu privire la drepturile de autor
Hotărârea Parlamentului nr.1318-XII din 02 martie 1993
4. Acordul O.M.P.I. privind dreptul de autor
Hotărârea Parlamentului nr.1452-XIII din 28 ianuarie 1998
5. Roș, V., Dragoș, B., Spineanu-matei, O. Dreptul de autor și drepturile conexe. București: ALL Beck, 2005.

Literatura adițională

1. Chiroșca Dorian, Conținutul și natura juridică a dreptului subiectiv de autor, Chișinău: AGEPI, 2007.
2. <http://agepi.gov.md/ro/copyright/con%C8%9Binutul-dreptului-de-autor>
3. <http://agepi.gov.md/ro/copyright/termenele-de-prot%C8%9Bie>
4. Romițan Ciprian Raul, Drepturile morale de autor, Ed. Universul juridic, București 2007

Seminar 4. Transmiterea drepturilor patrimoniale prin contracte de autor. (2 ore)

1. **Noțiunea și varietățile contractului de autor.** Contractul de editare, închiriere, comandă, producție audiovizuală, de reprezentare teatrală sau execuție muzicală. Contractul de licență

exclusivă și neexclusivă. Particularitățile ce diferențiază contractul de licență exclusivă de contractul de licență neexclusivă.

2. **Clauzele esențiale ale contractului de autor și elementele contractului de autor.** Subiectul contractului de autor. Obiectul contractului de autor. Conținutul contractului de autor.
3. **Particularitățile transmiterii dreptului de autor prin alte mecanisme juridice** (gaj, aport la capitalul social, etc.)
4. **Remunerația de autor.**

Literatura de bază

1. Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe nr. 139
(adoptată la 02.07.2010, în vigoare din 01.01.2011)
2. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 641 din 12.07.2001 despre tarifele minime ale remunerației de autor
3. Convenția de la Berna privind protecția operelor literare și artistice
Hotărârea Parlamentului nr.511-XIII din 22 iunie 1995
4. http://www.agepi.gov.md/sites/default/files/2015/10/B_Cum_se_protejeaza_dreptul_de_autor.pdf
5. Roș, V., Dragoș, B., Spineanu-matei, O. Dreptul de autor și drepturile conexe. București: ALL Beck, 2005.

Literatura adițională

1. Chiroșca Dorian, Conținutul și natura juridică a dreptului subiectiv de autor, Chișinău: AGEPI, 2007.
2. <http://agepi.gov.md/ro/copyright/con%C8%9Binutul-dreptului-de-autor>
3. <http://www.stiucum.com/drept/dreptul-de-autor/Transmiterea-contractuala-a-dr25927.php>
4. http://www.nos.iem.ro/bitstream/handle/123456789/133/PostavaruAM_Ilf.pdf?sequence=1&isAllowed=y
5. http://www.agepi.md/sites/default/files/litigii/decisions/hpcsj/hpcsj_32-1998.pdf

Seminar 5. Considerații generale privind drepturile conexe. (2 ore)

1. **Conceptul de drepturi conexe a dreptului de autor.** Domeniul de acțiune a drepturilor conexe. Simbolul protecției drepturilor conexe.
2. **Titularii drepturilor conexe.** Condițiile prevăzute de lege pentru a fi titular a drepturilor conexe.
3. **Obiectul drepturilor conexe.** Interpretările sau execuțiile artiștilor. Înregistrările sonore ale producătorilor de fonograme. Emisiunile sau serviciile de programe ale organizațiilor de difuziune.
4. **Drepturile interpreților, producătorilor de fonograme, organizațiilor de difuziune.** Durata de protecție. Limitele exercitării drepturilor conexe.

Literatura de bază

1. Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe nr. 139
(adoptată la 02.07.2010, în vigoare din 01.01.2011);
2. Hotărârea pentru aprobarea Regulamentului cu privire la înregistrarea obiectelor dreptului de autor și drepturilor conexe nr. 89 din 10.02.2012;
3. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 744 din 20.06.2003 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de producere, eliberare și aplicare a marcajelor de control pe exemplarele de opere și fonograme și Regulamentului cu privire la modul de înregistrare în Registrul de stat al titularilor marcajelor de control ;

4. Convenția internațională pentru ocrotirea drepturilor interpreților, a producătorilor de fonograme și a organizațiilor de difuziune, semnată la Roma
Hotărîrea Parlamentului nr.510-XIII din 22 iunie 1995 ;
5. Roș, V., Dragoș, B., Spineanu-matei, O. Dreptul de autor și drepturile conexe. București: ALL Beck, 2005.

Literatura adițională

1. Convenția privind protecția producătorilor de fonograme împotriva reproducerii neautorizate a fonogramelor lor, semnată la Geneva. *Hotărîrea Parlamentului nr.796-XIV din 10 februarie 2000;*
2. Acordul O.M.P.I. cu privire la interpretări și fonogramele, semnat la Geneva. *Hotărîrea Parlamentului nr.1452-XIII din 28 ianuarie 1998*
3. Tratatul de la Beijing privind interpretările și execuțiile audiovizuale. *Legea nr. 118 din 28.05.2015*
4. <https://www.eucopyright.com/ro/ce-sunt-drepturile-conexe-ale-dreptului-de-autor>
5. http://agepi.gov.md/sites/default/files/2016/06/Drepturile_de_Autor_%C8%99i_Conexe-Lilia_Vermeiuc.pdf
6. http://www.cartier.md/upload/File/AGEPI_p_1_13_157_160.pdf

Seminar 6. Gestiunea colectivă a dreptului de autor și a drepturilor conexe prin organizațiile de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale. Apărarea drepturilor de autor și drepturilor conexe. (2 ore)

1. **Înființarea organizațiilor de gestiune colectivă (OGC).** Evoluția OGC în R.M. Gestiune colectivă extinsă (licența extinsă). Gestiune colectivă obligatorie (licență obligatorie). Înființarea AsDAC.
2. **Atribuțiile, drepturile și obligațiile organizațiilor de gestiune colectivă.** Categoriile de remunerații acumulate de OGC. Particularitățile acumulării și distribuirii (repartizării) remunerației de autor. Remunerația compensatorie. Rolul OGC în încasarea și distribuirea remunerației compensatorii autorilor, interpreților și producătorilor de fonograme pentru reproducerea operelor în scop personal. Soluționarea litigiilor. Monitorizarea activității organizațiilor de gestiune colectivă.
3. **Răspunderea juridică pentru încălcarea drepturilor de autor și drepturilor conexe.** Noțiunea de plagiat, piraterie și contrafacere. Apărarea juridico-civilă a drepturilor de autor și drepturilor conexe. Apărarea juridico-administrativă a drepturilor de autor și drepturilor conexe. Apărarea juridico-penală.

Literatura de bază

1. Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe nr. 139
(adoptată la 02.07.2010, în vigoare din 01.01.2011);
2. <http://agepi.gov.md/ro/copyright/OGC>
3. Instrucțiunea privind controlul activității organizațiilor de gestiune colectivă a drepturilor patrimoniale de autor și/sau conexe
(aprobată prin Ordinul Directorului General al AGEPI nr.169 din 22.08.2016)
4. Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107-XV din 06.06.2002, Cartea întâi - Dispoziții generale (art. 8 alin. (2) lit. e), 21 alin. (2) lit. b), Cartea a doua – Drepturile reale (art. 301, 470 alin. (2) lit.f)), Cartea a treia – Obligațiile (art. 925 alin. (1) lit. d), art.1171-1178 Franchisingul, Cartea a cincea - Dreptul Internațional privat (art.1607)

5. Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18.04.2002, art. 185-1, 185-2, 185-3, 246-1, 246-2
6. Codul de procedura civilă al Republicii Moldova nr. 225-XV din 30.05.2003, art. 33 alin. (3-1) , 85 alin. (1) lit. a) poz. doi, lit. j), 127-1, 127-2, 127-3, 460 alin. (1) lit. j), alin. (2), 33-1
7. Codul de procedura penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14.03.2003 (Partea specială), art. 275 pct. 6), 276
8. Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24.10.2008, art. 96-103, 283, 400

Literatura adițională

1. http://agepi.gov.md/sites/default/files/ipr_project/06/Drepturile_si_obligatiile_utilizatorilor_Situatia_SRTV.pdf
2. www.ujmag.ro/drept/dreptul-proprietatii-intelectuale-si-industriale/gestiunea-colectiva-a-drepturilor-de-autor-si-a-drepturilor-conexe/rasfoire/
3. <http://www.orda.ro/default.aspx?pagina=168>
4. http://agepi.gov.md/sites/default/files/2015/10/B_Cum_se_protejeaza_dreptul_de_autor.pdf
5. Cauza Bălan vs. Moldova. <http://jurisprudencedo.com/BALAN-contra-Moldovei-Nerespectarea-drepturilor-de-autor-Securitatea-raporturilor-juridice.html>

Seminar 7. Particularitățile reglementării juridice a invențiilor în Republica Moldova.

Condițiile de brevetabilitate a invențiilor. (5 ore)

1. **Noțiunea de brevet de invenție.** Esența brevetării și a sistemului de brevetare. Conceptul de brevet în sens subiectiv și obiectiv. Natura juridică și particularitățile brevetului de invenție. Formele de protecție a invențiilor. Termenul de protecție. Particularitățile specifice brevetului de invenție de scurtă durată.
2. **Noțiunea și condițiile de brevetabilitate a invenției.** Conceptul de invenție. Noutatea invenției. Esența divulgărilor neopozabile. Activitatea inventivă. Aplicabilitatea industrială.
3. **Obiecte invenției brevetabile. Obiectele excluse de la brevetare.** Excepții de la brevetabilitate.
4. **Procedura de eliberare a brevetului de invenție pe cale națională.** Depunerea cererii de brevet de invenție și condițiile pe care trebuie să le îndeplinească aceasta. Persoana îndreptățită să solicite și să obțină un brevet. Cererea de brevet depusă de o persoană neîndreptățită. Atribuirea datei de depozit. Invocarea dreptului de prioritate. Tipurile priorității. Revendicarea priorității. Examinarea formală a cererii. Examinarea preliminară. Publicarea cererii. Examinarea de fond a cererii. Acordarea brevetului sau respingerea cererii. Procedura de opoziție și contestație. Solicitarea a două titluri de protecție.
5. **Procedura de eliberare a brevetului de invenție pe cale internațională.** Depunerea cererii de brevet de invenție prin PCT (Tratat de cooperare internațională în domeniul brevetelor). Rolul AGEPI în dobândirea dreptului de brevet de invenție pe cale internațională.
6. **Subiectele dreptului de brevet de invenție.** Subiecții primari și derivați. Corelația dintre inventator, solicitant și titular al dreptului asupra brevetului de invenție. Drepturile și obligațiile solicitantului de brevet de invenție (dreptul la transformarea cererii, introducerea modificărilor, retragerea cererii, etc.) Drepturile morale ale inventatorilor, drepturile și obligațiile patrimoniale ale titularilor de brevet de invenție. Administrarea brevetului de cotitulari. Limitele de exercitare a drepturilor de către titularii de brevete. Licența obligatorie neexclusivă.
7. **Modalitățile de transmitere a drepturilor privind brevetele de invenție.**
8. **Încetarea valabilității brevetului de invenție.** Nulitatea brevetului de invenție. Motivele declarării nulității brevetului. Renunțarea la brevet.
9. **Noțiunea și condițiile de protecție a desenelor și modelelor industriale.** Conceptul de desen și model industrial. Desenul sau modelul industrial înregistrat. Desenul și modelul industrial

neînregistrat. Noutatea desenului sau modelului industrial. Caracterul individual. Desenele și modelele industriale neprotejabile.

10. **Dobândirea drepturilor asupra desenelor și modelelor industriale.** Depunerea cererii de înregistrare a desenelor și modelelor industriale și condițiile pe care trebuie să le îndeplinească aceasta. Cererea de înregistrare multiplă. Atribuirea datei de depozit. Invocarea dreptului de prioritate. Tipurile de prioritate. Transmiterea dreptului de prioritate. Examinarea cererii de înregistrare a DMI. Observațiile terților, opozițiile și contestațiile. Eliberarea certificatului de înregistrare. Restabilirea în drepturi.
11. **Stingerea drepturilor asupra desenului sau modelului industrial înregistrat.** Caducitatea. Renunțarea. Motivele de invocare a nulității certificatului de înregistrare a DMI.
12. **Asigurarea respectării drepturilor.** Acțiunea privind încălcarea drepturilor. Acțiunea de declarare a neîncălcării drepturilor. Măsurile de asigurare a probelor pînă la intentarea acțiunii.

Literatura de bază

1. Legea privind protecția invențiilor nr. 50-XVI, *(adoptată la 07.03.2008, în vigoare din 04.10.2008)*
2. Lege Nr. 160 din 30.07.2015 pentru modificarea și completarea Legii nr.50-XVI din 7 martie 2008 privind protecția invențiilor
3. Regulamentul privind procedura de depunere și examinare a cererii de brevet de invenție și de eliberare a brevetului,
(aprobat prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 528 din 01.09.2009)
4. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 1609 din 31.12.2003 despre aprobarea Regulamentului privind obiectele de proprietate intelectuală create în cadrul exercitării atribuțiilor de serviciu
5. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 805 din 28.06.2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la susținerea brevetării în străinătate a invențiilor și a soiurilor de plante create în Republica Moldova
6. Tratatul de cooperare în domeniul brevetelor (PCT)
Hotărîrea Parlamentului nr. 1624-XII din 26 octombrie 1993
7. Aranjamentul de la Strasbourg privind clasificarea internațională de brevete
Hotărîrea Parlamentului nr. 1248-XIII din 10 iulie 1997
8. Legea privind protecția desenelor și modelelor industriale nr. 161-XVI
(adoptată la 12.07.2007, în vigoare din 01.12.2007)
9. Regulamentul privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a desenelor și modelelor industriale,
(aprobat prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 1496 din 29.12.2008)
10. Aranjamentul de la Haga privind depozitul internațional de desene și modele industriale
Decretul Presedintelui Republicii Moldova nr. 229 din 30 decembrie 1993
11. Aranjamentul de la Locarno privind instituirea clasificării internaționale a desenelor și modelelor industriale
Hotărîrea Parlamentului nr. 1249-XIII din 10 iulie 1997
12. <http://agepi.gov.md/ro/inventions/despre-inven%C8%9Bie-%C8%99i-brevet>

Literatura adițională

1. <http://www.scribub.com/stiinta/drept/DREPTUL-PROPRIETATII-INTELECTU35264.php>
2. <https://ru.scribd.com/doc/7871734/DREPTUL-PROPRIETATII-INTELECTUALE>
3. <http://agepi.gov.md/ro/design/presentation>

4. Volcinski Victor, Chiroșca Dorian, Dreptul proprietății intelectuale, Chișinău: Museum, 2001.
5. Бодюл Т.Д. Право интеллектуальной собственности в Республике Молдова. Часть 1.(Промышленная собственность). Учебник. Кишинев, 2013.

Seminar 8. Mijloacele de individualizare a produselor, serviciilor și participantilor la circuitul civil. Condițiile de protecție a acestora. (5 ore)

1. **Noțiunea, particularitățile și funcțiile semnelor ce pot fi înregistrate ca marcă.** Conceptul de marcă. Sistemele de dobândire a drepturilor asupra mărcii. Distictivitatea, disponibilitatea, liceitatea mărcilor. Funcțiile mărcii: de diferențiere a produselor și serviciilor; de garanție a calității; de organizare a pieței; de protecție a consumatorilor. Clasificarea mărcilor după criterii: după obiect, după nivelul de cunoaștere, după titularul dreptului, după conținut.
2. **Dobândirea drepturilor asupra mărcii pe cale națională.** Depunerea cererii de înregistrare și condițiile ce trebuie să le îndeplinească aceasta. Atribuirea datei de depozit. Invocarea dreptului de prioritate. Examinarea cererii de înregistrare a mărcii. Motivele absolute și relative de refuz. Înregistrarea mărcii și eliberarea certificatului.
3. **Dobândirea dreptului asupra mărcii prin recunoașterea notorietății mărcii.** Conceptul de marcă notorie. Procedura de depunere a cererii privind recunoașterea notorietății mărcii. Criteriile de stabilire a notorietății mărcii.
4. **Dobândirea drepturilor asupra mărcii pe cale internațională.** Depunerea cererii de înregistrare internațională a mărcii prin Aranjamentul de la Madrid. Depunerea cererii de înregistrare internațională a mărcii prin Protocolul privind Aranjamentul de la Madrid. Rolul AGEPI în înregistrarea mărcii pe cale internațională.
5. **Stingerea drepturilor asupra mărcii.** Renunțarea la marcă. Decăderea din drepturile asupra mărcii. Motivele absolute și relative de nulitate a mărcii. Limitarea drepturilor prin inacțiunea titularului.
6. **Particularitățile protecției juridice a indicațiilor geografice (IG), denumirilor de origine a produselor (DO), specialităților tradiționale garantate (STG).** Noțiunea de IG, DO, STG. Înregistrarea IG, DO, STG pe cale națională. Depunerea cererii. Examinarea cererii. Înregistrarea internațională a IG, DO, STG.
7. **Protecția juridică a denumirilor de firmă.** Conceptul de denumire de firmă. Principiile denumirii de firmă. Structura denumirii de firmă.

Literatura de bază

1. Legea privind protecția mărcilor nr. 38-XVI, *(adoptată la 29.02.2008, în vigoare din 06.09.2008)*;
2. Legea nr. 162 din 30.07.2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea taxei de stat nr.1216-XII din 3 decembrie 1992, Legea nr.161-XVI din 12 iulie 2007 privind protecția desenelor și modelelor industriale, Legea nr.38-XVI din 29 februarie 2008 privind protecția mărcilor, Legea nr.39-XVI din 29 februarie 2008 privind protecția soiurilor de plante);
3. Regulamentul privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a mărcilor, *(aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 488 din 13.08.2009)*;
4. Convenția de la Paris pentru Protecția Proprietății Industriale. *Hotărârea Parlamentului nr. 1328-XII din 11 martie 1993* ;
5. Aranjamentul de la Madrid privind înregistrarea internațională a mărcilor. *Hotărârea Parlamentului nr. 1624-XII din 26 octombrie 1993*
6. Legea privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate nr.66-XVI, *(adoptată la 27.03.2008, în vigoare din 25.10.2008)*

7. Regulamentul privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a indicațiilor geografice, a denumirilor de origine și a specialităților tradiționale garantate, *(aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 610 din 05.07.2010)*

Literatura adițională

1. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.852 din 16.08.2001 cu privire la modul de folosire a mărcilor - proprietate a statului ;
2. Hotărârea Guvernului nr. 975 din 15.08.2016 privind gestionarea mărcilor proprietate a statului pentru producția alcoolică;
3. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1425 din 02.12.2003 privind modul și condițiile de acordare a permisiunii de folosire a denumirii oficiale sau istorice a statului în marca de produs și/sau de serviciu, precum și în desenul sau modelul industrial;
4. Aranjamentul de la Nisa privind clasificarea internațională a produselor și serviciilor în scopul înregistrării mărcilor. *Hotărârea Parlamentului nr. 1251-XIII din 10 iulie 1997 ;*
5. Acordul privind aspectele comerciale ale drepturilor de proprietate intelectuală (TRIPs) *Legea Republicii Moldova nr. 218-XV din 01 iunie 2000*
6. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 644 din 19.07.2010 cu privire la desemnarea autorităților competente abilitate cu atribuții și responsabilități referitoare la produsele cu denumiri de origine și indicații geografice și la specialitățile tradiționale garantate și a autorităților competente responsabile de controalele oficiale privind conformitatea acestor produse;
7. Aranjamentul de la Lisabona privind protecția indicațiilor locului de origine a produselor și înregistrarea lor internațională. *Legea Republicii Moldova nr. 1328-XIV din 27 octombrie 2000*
8. <http://agepi.gov.md/ro/trademarks/presentation>
9. <http://agepi.gov.md/ro/gi-ao-tsg/despre>
10. http://www.osim.ro/marketing/2011/seminarM_august/4%20Numele%20comercial_Francesca.pdf
11. <http://drept.ucv.ro/RSJ/images/articole/2006/RSJ2/0403SmarandacheLavinia.pdf>
12. Volcinschi Victor, Chiroșca Dorian, Dreptul proprietății intelectuale, Chișinău: Museum, 2001.
13. Бодюл Т.Д. Право интеллектуальной собственности в Республике Молдова. Часть 1.(Промышленная собственность). Учебник. Кишинев, 2013.

Seminar 9. Particularitățile specifice obiectelor netradiționale a dreptului proprietății intelectuale. (2 ore)

1. **Protecția juridică a soiurilor de plante.** Obținerea titlului de protecție pentru soiurile de plante. Condițiile de brevetabilitate a soiurilor de plante.
2. **Protecția juridică a topografiilor circuitelor integrate.** Obiectul protecției. Procedura de înregistrare a topografiilor.
3. **Noțiunea și particularitățile know-how-lui.** Modurile de dobândire a drepturilor asupra know-how- lui. Modalitățile de transmitere a know-how-lui.
4. **Reprimarea concurenței neloiale.**

Literatura de bază

1. Legea privind protecția soiurilor de plante nr. 39-XVI, *(adoptată la 29.02.2008, în vigoare din 06.09.2008)*
2. Legea privind protecția topografiilor circuitelor integrate nr. 655-XIV, *(adoptată la 29.10.1999, în vigoare din 06.01.2000)*
3. Regulamentul de aplicare al Legii nr. 655/1999 privind protecția topografiilor circuitelor integrate,*(aprobat prin ordinul Directorului General al AGEPI nr.72 din 20.06.2000)*

4. Legea cu privire la secretul comercial nr. 171 din 06.07.1994, Publicat : 10.11.1994 în Monitorul Oficial Nr. 13 art Nr : 126
5. Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012

Literatura adițională

1. <http://agepi.gov.md/ro/plants/despre>
2. <http://agepi.gov.md/ro/topographies/despre>
3. [Secretul comercial - legislatia actuala si noua directiva europeana ...](#)

<https://decalx.ro/...comercial/secretul-comercial-legislatia-ac>.

4. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Secretul%20comercial%2031_36.pdf

Seminar 10. Drepturile de proprietate intelectuală ale Uniunii Europene. (2 ore)

1. **Uniunea Europeană și problema unificării și armonizării protecției juridice a proprietății intelectuale.** Formarea politicii UE în domeniul drepturilor de autor și al proprietății industriale. Principalele sarcini cu care se confruntă legislația din domeniul protecției proprietății intelectuale a Uniunii Europene și principalele documente care au pus bazele politicii UE în domeniul dreptului de proprietății intelectuale. Directive și regulamente. Metode de protecție a proprietății intelectuale în legislația Uniunii Europene. Raportul dintre drepturile exclusive asupra obiectelor de proprietate intelectuală și libera circulație a mărfurilor.
2. **Drepturile de autor în UE.** Armonizarea legislației statelor membre în domeniul dreptului de autor și al drepturilor conexe. Curtea Europeană a Drepturilor Omului.
3. **Protecția juridică a obiectelor individuale de drepturi de proprietate industrială în Uniunea Europeană.** Sistemul european de brevete. Brevetul european. Procedura de obținere a unui brevet european.
4. **Protecția mărcii în legislația Uniunii Europene.** Regulamentul (CE) nr . 207/2009 al Consiliului din 26 februarie 2009 privind marca comunitară.
5. **Înregistrarea desenelor și modelelor industriale pe teritoriul Uniunii Europene.** Consolidarea garanțiilor pentru protecția drepturilor de proprietate intelectuală în Uniunea Europeană.

Literatura de bază

1. DREPTURILE DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ | COMISIA EUROPEANĂ

https://ec.europa.eu/info/.../intellectual-property-rights_ro

2. DREPTURI DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ - EUROPA EU

https://europa.eu/youreurope/business/start.../index_ro.htm

3. Proprietatea intelectuală, industrială și comercială
http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/ro/FTU_2.1.12.pdf

4. Politica UE privind dreptul de autor și drepturile conexe

<https://ibn.idsi.md/.../Politica%20UE%20privind%20dreptul...>

Literatura adițională

1. Acord între Guvernul Republicii Moldova și Organizația Europeană de Brevete privind validarea brevetelor Europene (Acord de validare)

2. Acord între RM și UE cu privire la protecția indicațiilor geografice ale produselor agricole și alimentare. *Legea Republicii Moldova nr.317 din 27.12.2012*
3. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A32004L0048>
4. [Suport pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate ... - agepi](#)

agepi.gov.md/.../Evaluarea_performantei_activitatii_OCG_di...

5. [marca comunitară - Studia Universitatis Moldaviae](#)

studiamsu.eu/wp-content/uploads/12.-p.81-85.pdf

4.3 SUGESTII PENTRU LUCRUL INDIVIDUAL CU STUDENTII

<i>Nr.</i>	<i>Produsul preconizat</i>	<i>Strategii de realizare</i>	<i>Criterii de evaluare</i>	<i>Termen de realizare</i>
1.	Soluționarea de spete	<ul style="list-style-type: none"> - Selectarea normelor juridice aplicabile, - Analiza situației juridice; - Expunerea soluției; 	<ul style="list-style-type: none"> - alegerea corectă a normelor aplicabile; - logica expunerii situației juridice; - corectitudinea soluției; 	La fiecare seminar;
2.	Referate	<ul style="list-style-type: none"> - Selectarea actelor normative relevante; - Selectarea bibliografiei relevante; 	<ul style="list-style-type: none"> - Profunzimea studiului; - Diversitatea surselor; - interpretarea normelor juridice; 	Cu cel puțin o săptămână înainte de examen;
3.	Analiza unei hotărâri judecătorești	<ul style="list-style-type: none"> - analiza circumstanțelor de fapt a situației soluționate prin hotărârea instanței; - Analiza normelor juridice aplicabile cazului judiciar; 	<ul style="list-style-type: none"> - capacitatea de analiză a situației; - corectitudinea alegerii normelor juridice aplicabile; - capacitatea de analiză critică a situației juridice; 	La seminarele pentru care este discutată tema;
4	Întocmirea unei cereri de chemare în judecată	<ul style="list-style-type: none"> - descrierea faptelor care a dus la încălcarea dreptului; - selectarea normelor 	<ul style="list-style-type: none"> - logica expunerii faptelor; - corectitudinea alegerii normelor juridice; - în ce măsură este cererea 	La seminarele pentru care este discutată

		juridice pe baza cărora reclamantului își întemeiază cererea;	convingătoare;	tema;
5	Notă informativă	<ul style="list-style-type: none"> - Normele juridice pe care consultantul își întemeiază opinia; - procedura de examinare a cazului pentru care se solicită consultația; - organele naționale responsabile de soluționarea cauzei; 	<ul style="list-style-type: none"> - capacitatea de expunere a situației pentru care este solicitată consultația juridică; - corectitudinea alegerii normelor juridice ce reglementează cazul pentru care se solicită consultanță; 	La seminarele pentru care este discutată tema;
6	Portofoliu	<ul style="list-style-type: none"> - elaborarea proiectelor de documente incluse în portofoliu; - anexarea modelelor de documente emise de autoritățile publice; 	<ul style="list-style-type: none"> - corectitudinea și acuratețea întocmirii documentelor incluse în portofoliu; - legalitatea actelor întocmite de autor; 	La seminarele pentru care este discutată tema;
7	Studierea literaturii de specialitate, a actelor normative și pregătirea de seminare	<ul style="list-style-type: none"> - Întocmirea conspectelor; - formularea de întrebări; 	<ul style="list-style-type: none"> - corectitudinea formulării răspunsului teoretic; - cunoașterea teoreticienilor din domeniu; - fundamentarea unor opinii exprimate în literatură; 	La seminarele pentru care se discută tema.

Referate: 1. Regimul juridic al secretului comercial în Republica Moldova

2. Formele și condițiile contractului de licență a obiectelor proprietății industriale
3. Protecția juridică a topografiilor circuitelor integrate
4. Principiile protecției intelectuale în condițiile actuale
5. Particularitățile pirateriei – ca formă de încălcare a dreptului de autor
6. Statutul juridic a titularului brevetului de invenție
7. Dreptul la reproducere și problemele legate de reproducerea fotografiei

8. Protecția juridică a obiectelor proprietății intelectuale în internet

5. MATERIALE DE PREDARE

(A se vedea secțiunile 4.1 și 4.2.)

8. SUGESTII METODOLOGICE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE

Disciplina **dreptul proprietății intelectuale** este inclusă în procesul de studiu la facultate de drept și se realizează printr-un complex de acțiuni de predare, învățare și evaluare a rezultatelor academice avându-și fundamentul în actele normative naționale, inclusiv:

A. Actele legislative:

Codului educației nr.152 din 17 iulie 2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.319-324, art.634);

Legea nr.142-XVI din 07 iulie 2005 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I;

B. Actele normative adoptate de Ministerul Educației:

Planul-cadru pentru studii superioare (ciclul I - Licență, ciclul II - Master, studii integrate, ciclul III – Doctorat), aprobat prin ordinul ministrului educației nr. 1045 din 29 octombrie 2015;

Ghidului utilizatorului Sistemului European de Credite Transferabile/ ECTS;

Ghidului de implementare a Sistemului Național de Credite de Studiu, aprobat prin ordinul ministrului educației, tineretului și sportului nr. 140 din 25 februarie 2006;

Regulamentului-cadru privind organizarea examenului de finalizare a studiilor superioare de licență, aprobat prin ordinul ministrului educației nr.1047 din 29 octombrie 2015;

Recomandărilor-cadru pentru elaborarea Regulamentului instituțional privind organizarea evaluării activității de învățare a studenților, aprobate prin ordinul ministrului educației nr. 881 din 18 decembrie 2009,

C. Reglementările instituționale ale Universității de Stat din Moldova;

- Regulamentul de organizare a procesului educațional la Universitatea de Stat din Moldova, aprobat de Senatul USM la 25 aprilie 2006 și varianta înnoită din 2012;
- Regulamentul instituțional privind randamentul academic aprobat de Senatul USM la 09 iunie 2010 cu modificări din 25 martie 2014.

Procesul de predare – învățare se realizează prin două categorii de interacțiuni ale profesorului și studentului care constau din lecții teoretice, lecții practice (seminare), activitatea de pregătire individuală a studentului și activitatea de evaluare a cunoștințelor.

Predarea lecțiilor teoretice are loc prin sistem de acțiuni și operații întreprinse de cadrul didactic în scopul proiectării și desfășurării lecțiilor prin care se asigură transmiterea către studenți într-un mod

sistematic a cunoștințelor ce se referă la conținutul temelor incluse în prezentul curriculum. Predarea dreptului, implicit și al dreptului proprietății intelectuale, în sine este un gen de comunicare pedagogică dintre cadrul didactic și audient și implică definirea unor concepte juridice, expunerea într-un mod coerent a unor informații, proceduri, strategii precum și explicarea acestora prin diferite corelații și exemple practice. Începutul fiecărei teme teoretice începe cu aducerea la cunoștința studenților a subiectelor ce urmează a fi studiate, obiectivele pe care și le propune profesorul să fie realizate, lista actelor normative, iar uneori a normelor juridice concrete studiate la tema respectivă, sursele de doctrină (manuale, monografii, articole științifice etc.) pe care profesorul le recomandă și desigur practica judecătorească existentă. Cadrul didactic își organizează activitatea de predare astfel, încât folosind diferite modele ale expunerii materiei (analitic, soluționare a problemelor juridice, interacțiunea profesor - student) îl face pe audient (student) să recepționeze informația transmisă, s-o memoreze, s-o reproducă, iar în cazurile în care se cere, să opereze cu această informație.

Lecțiile practice au ca și scop de a verifica cum studentul a înțeles teoriile, conceptele, precedeele și procedurile juridice predate, cum el le reproduce și în ce măsură ar putea să le aplice în practică.

Învățarea este, dacă nu un efect al predării, atunci întregește conceptul de predare și aduce finalitate, or, prin învățare se acumulează cunoștințele și aptitudinile necesare însușirii unei profesii, implicit, celei de jurist. Învățarea dreptului afacerilor se face prin:

- participarea studentului la lecții teoretice în cadrul cărora are posibilitatea de a pune întrebări și a clarifica logica și esența reglementărilor juridice studiate;
- pregătirea subiectelor temei pentru activitatea la lecțiile practice. În acest sens, studentul trebuie să studieze normele juridice relevante, bibliografia recomandată, practica judecătorească existentă și să soluționeze spețele propuse de cadrul didactic. Spețele se propun de cadrul didactic a fi soluționate fie în grup, fie individual de fiecare student.
- Participarea la lecțiile practice, în cadrul cărora studentul de sinestător, sau împreună cu grupul format, soluționează speța și după caz, găsește răspunsul la subiectele teoretice și practice analizate.
- Îndeplinirea lucrului individual la disciplina Dreptul proprietății intelectuale în proporție de 75 de ore academice. Lucrul individual la disciplina Dreptul proprietății intelectuale presupune îndeplinirea de către student a unor activități de sinestător ce contribuie la înțelegerea materiei discipline predate. Activitățile studentului calificate ca și lucru individual include următoarele:
  - a. studierea individuală a temelor care nu se reușește a fi analizate la lecțiile teoretice și practice;
  - b. elaborarea unui **referat** pe o temă practică pentru a impune studentului să gândească și să acționeze independent ca și profesional. Referatul (folosit ca bază de discuție în legătură cu o temă dată fiind menit să contribuie la formarea sau dezvoltarea deprinderilor de muncă independentă ale studenților), este și o posibilă probă de evaluare a gradului în care studenții și-au însușit un anumit segment al curriculei, cum ar fi o temă sau o problemă mai complexă dintr-o temă. Temele referatelor vor fi atribuite de profesorul care duce lecțiile practice.
  - c. întocmirea unui **portofoliu** (set) de documente pentru o activitate practică care rezultă din una din temele studiate. De exemplu, pregătirea unei cereri de înregistrare a unei mărci. Temele portofoliilor vor fi atribuite de profesorul care duce lecțiile practice, în dependență de obiectul proprietății intelectuale studiat.
  - d. **studiul de caz** include soluționarea individuală sau în grup a unei spețe (situații juridice inventate sau bazate pe un caz real) elaborate de profesor pe una din temele disciplinei.

Profesorul atribuie fiecărui student sau unui grup de studenți câte o speță în funcție de tema studiată.

Metodologia evaluării în cadrul programelor de studii realizate la USM, inclusiv evaluarea în cadrul programului de studii Drept, reflectă abordarea curriculară și este orientată spre evaluarea rezultatelor învățării și a competențelor dobândite. La începutul studierii disciplinei studenților li se aduce la cunoștință curriculumul disciplinei Dreptul proprietății intelectuale și alte materiale didactice elaborate și, desigur se explică la general, modul în care urmează să fie predată disciplina, cum trebuie studentul să învețe temele incluse în curriculum, ce trebuie să poată face studentul la finalul disciplinei respective, precum și sunt informați despre formele și modalitățile de evaluare, criteriile de apreciere.

Formele și modalitățile de evaluare sunt elaborate în baza Regulamentului de organizare a studiilor în învățământul superior în baza Sistemului Național de Credite, aprobat prin ordinul Ministerului Educației nr. 1046 din 29 octombrie 2015 discutate la ședința departamentului și aprobate la Consiliul facultății. Reieșind din dispozițiile acestuia, evaluarea rezultatelor academice se realizează prin:

Evaluarea inițială se realizează la începutul procesului educațional: a disciplinei; capitolului, temei. Formele de realizare a evaluării inițiale rămân la discreția cadrului didactic și sunt determinate de finalitățile disciplinei și specificul formării profesionale. Rezultatele evaluării inițiale influențează elaborarea strategiei didactice. Cadrul didactic înregistrează rezultatele evaluării inițiale în registrul personal.

Evaluarea curentă se realizează pe parcursul procesului educațional în cadrul cursului, seminariilor, activităților practice, consultațiilor. Prin evaluarea curentă profesorul monitorizează procesul de formare a competențelor profesionale a viitorilor specialiști;

Evaluarea curentă constată rezultatele activității de formare profesională: atât a celor realizate în sala de curs, cât și a lucrului individual. Rezultatele evaluării curente se exprimă în note în conformitate cu grila de notare.

Evaluarea curentă include și două atestări obligatorii desfășurate în termenul indicat în calendarul academic. Evaluările curente, atât în scris, cât și cele orale se realizează în baza testelor care includ sarcini de diferit nivel de complexitate, inclusiv de cunoaștere și înțelegere, aplicare integrare.

Rezultatele acestor evaluări sunt luate în calcul la evaluările finale semestriale și au o pondere de 60 la sută din nota finală la disciplină pentru studenții ce fac studiile cu frecvența la zi, și 50 % pentru studenții de la frecvență redusă.

Cadrul didactic are obligația să indice rezultatele evaluării curente în registrul grupei academice.

Evaluarea finală are funcția de bilanț și certificare și se realizează la încheierea studiului disciplinei.

Formele de realizare ale evaluării finale sunt: examenul scris (la decizia Departamentului examenul poate fi și oral). La examen studentul trebuie să răspundă la cel puțin 2 subiecte întocmite sub formă de teste cu 3 nivele de complexitate.

Rezultatele evaluării finale se exprimă în note conform grilei de notare (nota minimă de promovare este nota 5) și credite academice. Numărul creditelor academice pentru disciplina Dreptul afacerilor este de 5 credite (150 de ore) și constată realizarea integrală a volumului de muncă pretins studentului care demonstrează anumite competențe.

Nota finală la disciplina Dreptul afacerilor însumează rezultatul evaluării curente și celei de la examen, astfel, încât rezultatul evaluării curente să constituie 60 % din nota finală, iar nota de la examen - 40%, respectiv pentru studiile la frecvență redusă raportul dintre nota evaluării curente și celei de la examen să constituie 50% la 50%.

Cadrul didactic este obligat să indice rezultatele evaluării finale în borderou (tabelul de note).

Evaluările finale, similar celor curente se realizează în baza testelor cu sarcini de diferit nivel de complexitate, adică în trei niveluri: de cunoaștere și înțelegere; de aplicare; de integrare.

Sarcinile de *nivel unu* solicită cunoașterea materialului teoretic și reproducerea acestuia. Sarcinile de *nivel doi* solicită analiza, compararea, generalizarea și aplicarea, după model, a cunoștințelor teoretice în practică. Nivelul trei solicită studentului rezolvarea situațiilor de problemă, aprecierea, evaluarea, luarea unor decizii. Studentul poate fi apreciat înalt, doar dacă rezolvă sarcini de nivel trei, integrare, fapt ce demonstrează competențe.

Susținerea cu succes a examenelor curente și atribuirea creditelor demonstrează că studentul posedă cunoștințe și aptitudini (competențe) prevăzute în curricula disciplinei Dreptul proprietății intelectuale.

6. LISTA DE ÎNTREBĂRI PENTRU EXAMEN

1. Noțiunea de proprietate intelectuală. Principalele institute ale dreptului de proprietate intelectuală.
2. Teorii de bază ale dreptului de proprietate intelectuală: legea naturală și drepturile intelectuale (exclusive).
3. Sarcinile și principiile dreptului de autor. Natura teritorială a dreptului de autor.
4. Esența activității creative. Conceptul și caracteristicile obiectului dreptului de autor.
5. Domeniul de aplicare al drepturilor de autor în Republica Moldova. Creații și alte obiecte neprotejate prin dreptul de autor.
6. Formele obiective ale existenței operelor. Tipuri de opere protejate prin drepturi de autor.
7. Protecția dreptului de autor al autorilor străini în Republica Moldova.
8. Conceptul și tipurile de subiecte de drept de autor.
9. Copatenitatea: condițiile de origine, exercitarea drepturilor de autor asupra unei opere colective, tipuri de coautor.
10. Gestiunea colectivă a drepturilor de proprietate ale autorilor. Funcțiile și responsabilitățile organizației pentru gestionarea drepturilor de proprietate în mod colectiv.
11. Conținutul drepturilor de autor subiective. Termenele de protecție a dreptului de autor. Simbolul dreptului de protecției de autor.
12. Drepturi morale ale autorului.
13. Drepturi patrimoniale exclusive.
14. Transmiterea drepturilor patrimoniale prin contract de autor. Conținutul contractului de autor.
15. Dreptul de autor asupra operelor audiovizuale.
16. Drepturi de autor asupra operelor de artă. Dreptul de acces și dreptul de suită.

17. Dreptul de proprietate asupra operelor de servicii.
18. Reproducerea reprografică de către biblioteci, arhive și alte instituții.
19. Utilizarea gratuită a operelor autorilor fără plata unei remunerații.
20. Utilizarea gratuită a operelor autorilor cu plata remunerației.
21. Drepturile producătorilor bazelor de date. Obiectul protecției. Drepturile și obligațiile utilizatorilor legali al bazelor de date.
22. Drepturile conexe. Subiecții de drepturi conexe. Domeniul de acțiune a drepturilor conexe.
23. Caracterizarea drepturilor patrimoniale exclusive ale subiecților drepturilor conexe.
24. Excepții și limitări ale drepturilor conexe. Termenele de protecție a drepturilor conexe. Simbolul protecției drepturilor conexe.
25. Răspunderea penală pentru încălcarea dreptului de autor și a drepturilor conexe. Compoziția crimei, aspectele obiective și subiective ale crimei.
26. Modalități de obținere a unei acțiuni în caz de încălcare a dreptului de autor și a drepturilor conexe.
27. Pirateria. Acțiuni care sunt calificate drept piraterie și consecințele utilizării acestora.
28. Dreptul brevetelor. Principiile de bază ale legislației naționale privind brevetele.
29. Esența sistemului de brevete. Obiectele de proprietate industrială.
30. Brevetul ca o formă de protecție a invențiilor: domeniul de aplicare a acestuia.
31. Conceptul de invenție brevetabilă și criteriile de brevetabilitate, definirea acestora.
32. Invenții de serviciu. Drepturile autorului și ale angajatorului.
33. Cererea pentru o invenție: compoziția documentelor și conținutul acestora. Organele prin care solicitantii pot depune documente de cerere pentru invenții.
34. Examinarea unei cereri în cadrul AGEPI: tipuri de expertiză; sistem de brevetare.
35. Obiecte neprotejate ale invențiilor.
36. Obiectele de protecție ale invenției, clasificarea acestora.
37. Procedura de validare a brevetului european
38. Limitarea drepturilor de brevet și obligațiile titularului brevetului.
39. Dreptul exclusiv la o invenție bazată pe un brevet: conținutul și limitele de acțiune.
40. Dreptul de utilizare anterioară și de utilizare ulterioară a invenției.
41. Transmiterea și constituirea drepturilor de brevet. Contract de licență. Plăți pentru licențe. Cazuri în care se aplică o anumită plată.
42. Licențierea obligatorie. Condițiile aplicabile licențelor obligatorii. Opțiunea.
43. Caracteristicile drepturilor morale și patrimoniale ale autorului invenției, modelul de utilitate, desenul industrial.
44. Posibile încălcări ale drepturilor autorilor invențiilor și ale modalităților de protecție civilă. Contrafacerea. Protecția drepturilor titularilor de brevete.
45. Mandatarii autorizate ca subiecți ai dreptului de brevet.
46. Protecția juridică a desenelor și modelelor industriale: concept, excludere de la protecție. Tipuri de modele și modele industriale.
47. Protecția juridică a know-how-ului. Criterii de determinare.
48. Mărci comerciale: conceptul, criteriile pentru capacitatea de a proteja. Tipuri de mărci (clasificare).
49. Statutul juridic al semnelor bine-cunoscute. Semnele lumii, trăsături ale regimului lor juridic. Criterii pentru gradul de popularitate a mărcilor.
50. Conceptul și atributele indicațiilor geografice (IG), denumirilor de origine a produselor (DO), specialităților tradiționale garantate (STG).
51. Denumirea de firmă: conceptul și importanța protecției juridice. Conținutul dreptului la un nume de companie.
52. Particularitățile specifice obiectelor netradiționale a dreptului proprietății intelectuale.
53. Drepturile de autor în UE.

54. Protecția mărcii în legislația Uniunii Europene.

7. TEMATICA ORIENTATIVĂ A TEZELOR DE LICENȚĂ:

1. Proprietatea intelectuală - obiect al protecției juridice în RM.
2. Formele de protecție a proprietății intelectuale.
3. Administrarea proprietății intelectuale.
4. Dezvoltarea tehnologică și legală a mecanismului juridic de protecție a proprietății intelectuale.
5. Protecția juridică a obiectelor de proprietate intelectuală în INTERNET
6. Protecția juridică a obiectelor de Proprietate Intelectuală în lumina prevederilor Acordului TRIPS.
7. Drepturile de proprietate intelectuală ale Uniunii Europene.

DREPTUL DE AUTOR ȘI DREPTURILE CONEXE

1. Noțiunea și evoluția instituției juridice a dreptului de autor.
2. Noțiunea, semnele și categoriile obiectelor dreptului de autor.
3. Protecția juridică a operelor audiovizuale.
4. Protecția juridică a programelor pentru computer.
5. Protecția juridică a operelor de artă.
6. Protecția juridică a operelor de literatură.
7. Dreptul de autor în presa periodică.
8. Subiecții dreptului de autor.
9. Conținutul dreptului subiectiv de autor.
10. Limitele exercitării dreptului subiectiv de autor.
11. Cesiunea drepturilor patrimoniale de autor.
12. Contractul de editură în dreptul de autor.
13. Contractul de interpretarea sau comunicare publică a operelor.
14. Apărarea dreptului de autor și a drepturilor conexe.
15. Administrarea pe principii colective a obiectelor dreptului de autor și a drepturilor conexe.
16. Prinițiile fundamentale de drept incluse în Convenția de la Berna privind protecția operelor literare și artistice
17. Prinițiile fundamentale de drept incluse în Convenția de la Roma pentru ocrotirea drepturilor interpreților, producătorilor de fonogramă și ale organizațiilor de difuziune
18. Protecția juridică a drepturilor conexe în RM.

PROPRIETATEA INDUSTRIALĂ

1. Protecția juridică a invențiilor în RM.
2. Subiecții dreptului de inventator.
3. Natura juridică și conținutul dreptului de inventator.
4. Modul de dobândire a drepturilor asupra invențiilor.
5. Transmiterea drepturilor privind invențiile. Contractele de licență.
6. Apărarea drepturilor privind obiectele de proprietate industrială.
7. Priniipiile fundamentale de drept incluse în Convenția de la Paris privind protecția proprietății industriale.
8. Aspectele internaționale privind protecția juridică a invențiilor.
9. Protecția juridică a modelelor de utilitate în RM.
10. Protecția juridică a desenelor și modelelor industriale în RM.
11. Conținutul drepturilor subiective asupra desenelor și modelelor industriale.
12. Transmiterea drepturilor asupra desenelor și modelelor industriale.
13. Protecția desenelor și modelelor industriale în dreptul convențional.
14. Protecția juridică a know-how-lui.
15. Protecția juridică a topografiilor circuitelor integrante.
16. Protecția juridică a soiurilor de plante în RM.
1. Protecția juridică a mărcilor de serviciu și de producție în RM.
2. Protecția juridică a denumirilor de origine a produselor în RM.
3. Protecția juridică a indicațiilor geografice și specialităților tradiționale garantate.
4. Modul de dobândire a dreptului asupra mărcii și a denumirii de origine a produselor.
5. Natura juridică și conținutul dreptului subiectiv la marcă.
6. Transmiterea dreptului asupra mărcii.
7. Concurența neloială prin utilizarea ilegală a mărcilor.
8. Apărarea drepturilor asupra mijloacelor de individualizare în activitatea de comerț.
9. Protecția drepturilor asupra mărcii în convențiile internaționale.
10. Protecția juridică a denumirii de firmă.
11. Franciza drepturilor de proprietate industrială.

8. BIBLIOGRAFIE

ACTE NORMATIVE

Legi

1. Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova, nr.259-XV din 15.07.2004, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.125-129/66 din 30.07.2004.
2. Legea privind protecția invențiilor, nr. 50-XVI din 07.03.2008, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.117-119/455 din 04.07.2008.
3. Legea privind protecția desenelor și modelelor industriale nr. 161-XVI din 12.07.2007, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 136-140/577 din 31.08.2007
4. Legea privind protecția mărcilor nr.38-XVI din 29.02.2008, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.99-101/362 din 06.06.2008.
5. Legea privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate nr. 66-XVI din 27.03.2008, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 134-137/527 din 25.07.2008.
6. Legea privind protecția soiurilor de plante nr. 39-XVI din 29.02.2008, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 99-101/364 din 06.06.2008.
7. Legea Republicii Moldova privind dreptul de autor și drepturile conexe
8. Legea Republicii Moldova cu privire la difuzarea exemplarelor de opere și fonograme nr. 1459-XV, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.11-13/42 din 30.01.2003
9. Legea Republicii Moldova cu privire la activitatea de evaluare Nr.989-XV din 18.04.2002, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.102/773 din 16.07.2002.

Hotărâri ale Guvernului

10. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea statutului și structurii Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală nr. 1378 din 13.12.2004, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.233-236/1569 din 17.12.2004.
11. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la crearea Întreprinderii de Stat Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală nr.1016 din 13.09.2004, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 171-174/1186 din 17.09.2004.
12. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Privind aprobarea Regulamentului reprezentanților în proprietatea industrială nr.1362 din 21.10.2002, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 146-148/1500 din 31.10.2002.
13. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la evaluarea obiectelor de proprietate intelectuală nr. 783 din 30.06.2003, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 138-140/830bdin 08.07.2003.
14. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la taxele pentru servicii cu semnificație juridică în domeniul protecției obiectelor proprietății intelectuale nr. 774 din 13.08.1997, Monitorul Oficial al R.Moldova nr.57-58/625 din 04.09.1997.
15. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la modul de folosire a mărcilor - proprietate a statului Nr.852 din 16.08.2001, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 100-101/886 din 18.08.2001.
16. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Listei mărcilor - proprietate a statului Nr.1080 din 08.10.2001, Monitorul oficial al Republicii Moldova nr.124-125/1128 din 12.10.2001.

17. Hotararea Guvernului Republicii Moldova privind modul si conditiile de acordare a permisiei de folosire a denumirii oficiale sau istorice a statului in marca de produs si /sau de serviciu nr. 1425 din 02.12.2003, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 244-247/1483 din 12.12.2003.
18. Hotararea Guvernului Republicii Moldova despre tarifele minime ale remuneratiei de autor nr. 641 din 12.07.2001, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 81-83/682 din 20.07.2001.
19. Hotararea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de producere, eliberare si aplicare a marcajelor de control pe exemplarele de opere si fonograme si Regulamentului cu privire la modul de inregistrare in Registrul de stat al titularilor marcajelor de control. Hotararea Guvernului Republicii Moldova nr. 744 din 20.06.2003, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 134/805 din 01.07.2003.
20. Hotararea Guvernului Republicii Moldova despre aprobarea Regulamentului privind obiectele de proprietate industriala create in cadrul exercitarii atributiilor de serviciu nr. 1609 din 31.12.2003, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 6-12/76 din 01.01.2004.
21. Hotararea Guvernului Republicii Moldova cu privire la inregistrarea de stat a operelor ocrotite de dreptul de autor si drepturile conexe. Hotararea Guvernului Republicii Moldova nr. 901 din 28.08.2001, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 108-109/951 din 06.09.2001.
22. Hotararea Guvernului Republicii Moldova cu privire la perceperea taxei pentru asistenta vamala in domeniul protectiei proprietatii intelectuale nr. 1715 din 27.12.2002, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 185-189/1863 din 13.12.2002.
23. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a desenelor și modelelor industriale nr. 1496 din 29.12.2008, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 3-6/10 din 16.01.2009.
24. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului Comisiei de contestații a Agenției de Stat pentru Proprietate Intelectuală nr.257 din 02.04.2009, Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 69-71/311 din 10.04.2009.
25. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile de depunere și examinare a cererii, de acordare și de menținere on vigoare a brevetului pentru soi de plantă nr. 295 din 16.04.2009, Monitorul Oficial nr.80-81/346 din 24.04.2009.
26. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de depunere, examinare și onregistrare a mărcilor nr. 488 din 13.08.2009, Monitorul Oficial nr.127-130/550 din 21.08.2009.
27. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de depunere și examinare a cererii de brevet de invenție și de eliberare a brevetului nr. 528 din 01.09.2009, Monitorul Oficial nr.138-139/593 din 08.09.2009.
28. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de depunere, examinare și înregistrare a indicațiilor geografice, a denumirilor de origine și a specialităților tradiționale garantate nr. 610 din 05.07.2010, Monitorul Oficial nr.119-120/691 din 13.07.2010.
29. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova cu privire la desemnarea autorităților competente abilitate cu atribuții și responsabilități referitoare la produsele cu denumiri de origine și indicații geografice și la specialitățile tradiționale garantate și a autorităților competente responsabile de controalele oficiale privind conformitatea acestor produse nr. 644 din 19.07.2010, Monitorul Oficial nr.129-130/729 din 27.07.2010.
30. Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova cu privire la decernarea Medaliei de Aur a Organizației Mondiale de Proprietate Intelectuală (OMPI) "Inventator remarcabil" și Trofeului OMPI "Ontreprindere inovatoare" nr. 933 din 12.09.2000, Monitorul Oficial al R.Moldova nr.119-120/1031 din 21.09.2000.
31. Regulamentul cu privire la înregistrarea și evidența de stat a rezultatelor activității de cercetare științifică (Anexa nr. 5 la Acordul de parteneriat între Guvern și Academia de Științe a Moldovei pentru anii 2009-2012 aprobat prin Hotarirea Guvernului nr.27 din 22 ianuarie 2009).

Regulamente

32. Regulamentul de aplicare a Legii nr. 655/1999 privind protecția topografiilor circuitelor integrate, Ordinul Directorului General al Agepi nr. 72 din 2000.06.20
33. Regulamentul privind accesul la informația detinută de către AGEPI, Ordinul Directorului General al Agepi nr. 184 din 28.12.2001.
34. Regulament privind recunoașterea notorietății mărcilor de produs și/sau de serviciu
35. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea Regulamentului Arbitrajului specializat în domeniul proprietății industriale pe lângă Agenția de Stat pentru Protecția Proprietății Industriale, nr. 783 din 30.06.2003.
36. Regulamentul privind înregistrarea contractelor de licență referitor la obiectele proprietății industriale în Republica Moldova, Ordinul Directorului General al AGEPI nr. 40 din 16 mai 1997.
37. Regulamentul privind modul de atestare și onregistrare a reprezentanților în proprietatea industrială, Ordinul Directorului General al AGEPI nr.133 din 24.10.2003.

Rapoarte

1. Rapoartele anuale ale Agenției de Stat pentru Proprietatea Intelectuală.

<http://agepi.md/md/despre/raport/>

Convenții, aranjamente, tratate – internaționale

1. Convenția pentru instituirea OMPI din 14.07.1967. Hotărârea Parlamentului nr. 1328-XII din 11 martie 1993.
2. Convenția de la Paris pentru protecția proprietății industriale din 20.03.1883. Hotărârea Parlamentului nr. 1328-XII din 11 martie 1993.
3. Aranjamentul de la Madrid privind înregistrarea internațională a mărcilor din 14.04.1891. Hotărârea Parlamentului nr. 1624-XII din 26 octombrie 1993.
4. Tratatul de cooperare în domeniul brevetelor (PCT) din 19.06.1970. Hotărârea Parlamentului nr. 1624-XII din 26 octombrie 1993.
5. Tratatul de la Budapesta privind recunoașterea internațională a depozitului microorganismelor în scopul asigurării protecției prin brevete din 28.04.1977. Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 229 din 30 decembrie 1993.
6. Tratatul de la Nairobi privind protecția simbolului olimpic din 1981. Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 229 din 30 decembrie 1993.
7. Aranjamentul de la Haga privind depozitul internațional de desene și modele industriale din 6.11.1925. Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 229 din 30 decembrie 1993.
8. Tratatul privind legislația în domeniul mărcilor din 01.08.1996. Hotărârea Parlamentului nr. 614-XIII din 27 octombrie 1995
9. Tratatul de la Singapore privind dreptul mărcilor din 16.03.2009. Legea Republicii Moldova nr. 214-XVI din 23 octombrie 2008
10. Protocolul referitor la Aranjamentul de la Madrid privind înregistrarea internațională a mărcilor din 27.06.1989. Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1252-XIII din 10 iulie 1997
11. Aranjamentul de la Nisa privind clasificarea internațională a produselor și serviciilor în scopul înregistrării mărcilor din 15.06.1957. Hotărârea Parlamentului nr. 1251-XIII din 10 iulie 1997
12. Aranjamentul de la Viena privind instituirea clasificării internaționale a elementelor figurative ale mărcilor din 12.06.1973. Hotărârea Parlamentului nr. 1250-XIII din 10 iulie 1997
13. Aranjamentul de la Locarno privind instituirea clasificării internaționale a desenelor și modelelor industriale din 08.10.1968. Hotărârea Parlamentului nr. 1249-XIII din 10 iulie 1997.

14. Aranjamentul de la Strasbourg privind clasificarea internațională de brevete din 26.03.1971. Hotărîrea Parlamentului nr. 1248-XIII din 10 iulie 1997.
15. Convenția internațională pentru protecția noilor soiuri de plante din 02.12.1961. Hotărîrea Parlamentului nr. 1355-XIII din 22 octombrie 1997
16. Aranjamentul de la Madrid privind sancțiunile pentru indicațiile false sau înșelătoare de proveniență a produselor din 14.04.1891. Legea Republicii Moldova nr. 1330-XIV din 27 octombrie 2000
17. Acord de colaborare pentru combaterea încălcărilor drepturilor în domeniul proprietății intelectuale din 06.03.1998. Hotărîrea Guvernului nr. 1245 din 15 noiembrie 2001
18. Tratatul privind dreptul brevetelor (PLT). Legea Republicii Moldova nr. 433-XV din 27 iulie 2001
19. Aranjamentul de la Lisabona privind protecția indicațiilor locului de origine a produselor și înregistrarea lor internațională din 31.10.1958. Legea Republicii Moldova nr. 1328-XIV din 27 octombrie 2000
20. Acordul privind asigurarea reciprocă a integrității secretelor interstatale în domeniul protecției juridice a invențiilor din 03.01.2002. Hotărîrea Guvernului nr. 1331 din 3 decembrie 2001
21. Acordul privind măsurile de prevenire și combatere a utilizării mărcilor și indicațiilor geografice false în statele membre ale CSI din 03.01.2002. Hotărîrea Guvernului nr. 1331 din 3 decembrie 2001
22. Actul de la Geneva al Aranjamentului de la Haga privind înregistrarea internațională a desenelor și modelelor industrial
23. Convenția de la Berna cu privire la protecția operelor literare și artistice din 09.09.1886. Hotărîrea Parlamentului nr.511-XIII din 22 iunie 1995
24. Convenția internațională pentru protecția drepturilor interpreților, ale producătorilor de fonograme și ale organizațiilor de difuziune, semnată la Roma din 26.10.1961. Hotărîrea Parlamentului nr.510-XIII din 22 iunie 1995
25. Convenția mondială cu privire la drepturile de autor, semnată la Geneva din 06.09.1952. Hotărîrea Parlamentului nr.1318-XII din 02 martie 1993
26. Convenția privind protecția producătorilor de fonograme împotriva reproducerii neautorizate a fonogramelor lor, semnată la Geneva din 29.10.1971. Hotărîrea Parlamentului nr.796-XIV din 10 februarie 2000
27. Acordul privind aspectele drepturilor de proprietate intelectuală legate de comerț, semnat la Marrakech din 15.04.1994. Legea pentru aderarea Republicii Moldova la Organizația Mondială a Comerțului nr.218-XV din 01.06.2001.
28. Tratatul O.M.P.I. privind dreptul de autor, semnat la Geneva din 20.12.1996. Hotărîrea Parlamentului nr.1452-XIII din 28 ianuarie 1998
29. Tratatul O.M.P.I. privind interpretările, execuțiile și fonogramele, semnat la Geneva din 20.12.1996. Hotărîrea Parlamentului nr.1452-XIII din 28 ianuarie 1998
30. Acord cu privire la colaborarea în domeniul ocrotirii dreptului de autor și a drepturilor conexe, semnat la Moscova din 24.09.1993. Hotărîrea Parlamentului nr.206-XIV din 25 noiembrie 1998
31. Hotărîrea Consiliului șefilor de guverne al Comunitatii Statelor Independente cu privire la Regulile controlului vamal asupra trecerii peste frontiera vamală a mărfurilor ce conțin obiecte ale proprietății intelectuale din 28.09.2001, semnată la Moscova Hotărîrea Guvernului nr.1094 din 19.08.2002.

Convenții, aranjamente, tratate – regionale

32. Convenția Euroasiatică privind Brevetele din 17.02.1994. Hotărîrea Parlamentului nr. 615-XIII din 27 octombrie 1995
33. Acordul privind măsurile de protecție a proprietății industriale și crearea Consiliului Interstatal pentru problemele protecției proprietății industriale din 12.03.1993
34. Acord cu privire la colaborarea în domeniul ocrotirii dreptului de autor și a drepturilor conexe din 24.09.1993. Hotărîrea Parlamentului nr.206-XIV din 25 noiembrie 1998
35. Directiva Consiliului nr. 91/250/CEE din 14 mai 1991 privind protecția juridică a programelor pentru calculator;

Directivile și regulamentele Uniunii Europene

Drepturi de autor și drepturi conexe

36. Directiva 2009/24/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind protecția juridică a programelor pentru calculator (versiune codificată). *JO L 111, 5.5.2009, P. 16-22*
37. Directiva 2006/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale (versiune codificată). *JO L 376, 27.12.2006, P. 28-35.*
38. Directiva 93/83/CEE a Consiliului din 27 septembrie 1993 privind coordonarea anumitor norme referitoare la dreptul de autor și drepturile conexe aplicabile difuzării de programe prin satelit și retransmisiei prin cablu. *JO L 248, 6.10.1993, P. 15-21*
39. Directiva 2006/116/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind durata de protecție a dreptului de autor și a anumitor drepturi conexe (versiune codificată) *JO L 372, 27.12.2006, P. 12-18*
40. Directiva 2011/77 / UE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 septembrie 2011 de modificare a Directivei 2006/116 / CE privind durata de protecție a dreptului de autor și a anumitor drepturi conexe. *JO L 265, 11.10.2011, P. 1-5.*
41. Directiva 96/9 / CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 1996 privind protecția juridică a bazelor de date. *JO L 077, 27.03.1996, p. 20.*
42. Directiva 96/9 / CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 1996 privind protecția juridică a bazelor de date. *JO L 077, 27.03.1996, p. 20.*
43. Directiva 2001/84 / CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 septembrie 2001 privind dreptul de suită în folosul autorului unei opere de artă originale. *JO L 272, 13.10.2001, p. 32.*
44. Directiva 2012/28 / UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind anumite utilizări permise ale operelor orfane. *JO L 299, 27.10.2012, p. 5-12.*
45. Directiva 2014/26 / UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 februarie 2014 privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și licențierea multiteritorială a drepturilor asupra operelor muzicale destinate utilizării online pe piața internă. *JO L 84, 20.3.2014, p. 72-98.*
46. Regulamentul (UE) 2017/1128 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iunie 2017 privind portabilitatea transfrontalieră a serviciilor de conținut online pe piața internă. *JO L 168, 30.6.2017, p. 1-11*
47. Directiva (UE) 2017/1564 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 septembrie 2017 privind anumite utilizări permise ale anumitor opere și alte materiale protejate prin dreptul de autor și drepturile conexe în beneficiul persoanelor care sunt nevăzători, în caz contrar, persoanele cu dizabilități imprimabile și de modificare a Directivei 2001/29 / CE privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională. *JO L 242, 20.9.2017, p. 6-13.*
48. Regulamentul (UE) 2017/1563 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 septembrie 2017 privind schimbul transfrontalier între Uniune și țările terțe a copiilor în format accesibil ale anumitor opere și alte materiale protejate prin dreptul de autor și drepturile conexe în beneficiul persoanelor care sunt nevăzători, cu deficiențe de vedere sau în alt mod imprimat-dezactivat. *JO L 242, 20.9.2017, p. 1-5*

Brevete

49. Directiva 98/44 / CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 iulie 1998 privind protecția juridică a invențiilor biotehnologice. *JO L 213, 30.07.1998, p. 13.*

50. Regulamentul (UE) nr. 1257/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 decembrie 2012 de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul creării unei protecții unitare prin brevet. *JO L 361, 31.12.2012, p. 1-8.*
51. Regulamentul (UE) nr. 1260/2012 al Consiliului din 17 decembrie 2012 de punere în aplicare a unei cooperări consolidate în domeniul creării unei protecții unitare prin brevet în ceea ce privește aranjamentele de traducere aplicabile. *JO L 361, 31.12.2012, p. 1-8.*
52. Acordul privind Curtea unică în materie de brevete. *JO C 175, 20.6.2013, P. 1-40*

Desene și modele industriale

53. Directiva 98/71/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 octombrie 1998 privind protecția juridică a desenelor și modelelor industriale. *JO L 289, 28.10.1998, P. 28-35*
54. Regulamentul (CE) nr. 6/2002 al Consiliului din 12 decembrie 2001 privind desenele sau modelele industriale comunitare. *JO L 3, 5.1.2002, p. 1-24*
55. Regulamentul (UE) nr. 608/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iunie 2013 privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală de către autoritățile vamale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1383/2003 al Consiliului. *JO L 181, 29.6.2013, P. 15-34*

Mărci

56. Directiva (UE) 2015/2436 a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2015 de apropiere a legislațiilor statelor membre cu privire la mărci. *JO L 336, 23.12.2015, P. 1-26*
57. Regulamentul (UE) 2017/1001 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iunie 2017 privind marca Uniunii Europene (Text cu relevanță pentru SEE) *JO L 154, 16.6.2017, P. 1-99*
58. Regulamentul delegat (UE) 2017/1430 al Comisiei din 18 mai 2017 de completare a Regulamentului (CE) nr. 207/2009 al Consiliului privind marca Uniunii Europene și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 2868/95 și (CE) nr. 216/96 ale Comisiei. *C/2017/3212. JO L 205, 8.8.2017, P. 1-38*
59. Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/1431 al Comisiei din 18 mai 2017 de stabilire a normelor de punere în aplicare a anumitor dispoziții din Regulamentul (CE) nr. 207/2009 al Consiliului privind marca Uniunii Europene. *C/2017/3224. JO L 205, 8.8.2017, P. 39-58*

Indicații geografice

60. Regulamentul (UE) nr. 1151/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 noiembrie 2012 privind sistemele din domeniul calității produselor agricole și alimentare. *JO L 343, 14.12.2012, P. 1-29*

Secrete comerciale

61. Directiva (UE) 2016/943 a Parlamentului European și a Consiliului din 8 iunie 2016 privind protecția know-how-ului și a informațiilor de afaceri nedivulgate (secrete comerciale) împotriva dobândirii, utilizării și divulgării ilegale (Text cu relevanță pentru SEE). *JO L 157, 15.6.2016, P. 1-18*

Jurisprudența CtEDO

62. Cauza Bălan vs. Moldova. <http://jurisprudencedo.com/BALAN-contra-Moldovei-Nerespectarea-drepturilor-de-autor-Securitatea-raporturilor-juridice.html>

Literatură obligatorie:

63. Chiroșca D., Gribincea D., Rusu Iu., Barba V., Macovei Gh. Protecția proprietății intelectuale. Drept concurențial. Procedura insolvenței. – Chișinău: Elan Poligraf, 2009, 288 p.

64. Chiroșca Dorian, Conținutul și natura juridică a dreptului subiectiv de autor, Chișinău: AGEPI, 2007.
65. Volcinschi Victor, Chiroșca Dorian, Dreptul proprietății intelectuale, Chișinău: Museum, 2001.

Literatură RECOMANDATĂ:

Literatură publicată în România, Franța,

66. Bodoașcă Teodor, Dreptul Proprietății Intelectuale, Ediția 2, Ed. C.H. Beck, București 2007.
67. Chibac, G., Băieșu, A., Rotari, A., Efrim, O. Drept civil. Contracte speciale. Vol. III. Ed. a 2-a. Chișinău: Cartier juridic, 2005.
68. Ciutacu Florin, Dreptul de proprietate intelectuală/ Culegere de spețe. Modele de contracte, Ed. Themis Art, 2005.
69. Cocoș Ștefan, A,B,C- ul protecției și valorificării proprietății industriale, Ed. Rosetti, București, 2003.
70. Ionașcu, A., Comșa, N., Mureșan, M. Dreptul de autor în R.S. România. București: Ed. Academiei Republicii Socialiste România, 1986.
71. Olteanu Gabriel, Dreptul Proprietății Intelectuale, Ed. C.H.Beck, București 2007.
72. Romișan Ciprian Raul, Drepturile morale de autor, Ed. Universul juridic, București 2007
73. Roș Viorel, Dreptul proprietății intelectuale, București, 2001;
74. Roș, V., Dragoș, B., Spineanu-matei, O. Dreptul de autor și drepturile conexe. București: ALL Beck, 2005.
75. Spineanu-Matei Octavia, Proprietate intelectuală (3)/ Practică judiciară 2007-2008, Ed. Hamangiu, București 2009.
76. Alain Rallet, Droit d'auteur et numérique, Paris-2005.
77. Antoine Braun, Precis des marques de produits et de service.
78. Bertrand, A. Le droit d'auteur et les droits voisins. Deuxième édition. Paris: DALLOZ, 1999.
79. Colombet, C. Propriété littéraire et artistique et droits voisins. Paris: DALLOZ, 1999.
80. Cohen Denis, Le nouveau droit des dessins et modèles, ed. Economica-2002
81. Code de la Propriete intellectuelle, 2005 ed. DALLOZ, ou LITEC.
82. Denis D., Appellation d'origine et indication de provenance aut. ed. DALLOZ, 1995
83. Droit intellectuels et concurrence deloyale: pour une protection des droits intellectuels par l'action en concurrence deloyale. aut. Andrée Puttemans; Bruxelles, Bruylant.
84. Gastinel Eric, La marque communautaire. Paris, LSDY-1998.
85. Isabelle de Lamber, Dictionnaire comparé du droit d'auteur et du copyright.
86. Piotraut, J.-L., Dechristé, P.-J. Jugements et arrêts fondamentaux de la propriété intellectuelle. Paris: Tec et Doc, 2002.
87. Pollaud-Dulian, F. Le droit d'auteur. Paris: ECONOMICA, 2005.
88. Lamy droit commercial-2005, fond de commerce, baux commerciaux, marques, brevets. aut. Aristide Lév.
89. Lamy droit economique-2005; Concurrence, distributie aut. Roger Bout. ed. Lamy-2004
90. The law of copyright and the INTERNET, Mihaly Ficsor.
91. WIPO glossary of terms of the law of copyright and neighboring rights. Geneva: WIPO, 1981.

Literatură publicată în Rusia

1. Бентли, Л., Шерман, Б. Право интеллектуальной собственности. Авторское право. Санкт-Петербург: Юридический Центр-Пресс, 2004.
2. Липчик, Д. Авторское право и смежные права. Москва: ЮНЕСКО, 2002.
3. Калятин, В.О. Интеллектуальная собственность. Исключительные права. Москва: Норма, 2000.

4. Интеллектуальная собственность. Основные материалы: в 2-х частях. Пер. с англ.-Новосибирск: ВО “Наука”,1993.
5. Введение в интеллектуальную собственность. Изд. ВОИС, 1997.
6. Сергеев А.П. Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации. М.,2005.
7. Бодюл. Т. Право интеллектуальной собственности в Республике Молдова. Часть I. (Промышленная собственность). Учебник. Кишинёв: Изд-во “Кишиневский полиграф-комбинат”, 2000.
8. Домашняя юридическая энциклопедия. Интеллектуальная собственность. М.: Олимп; ООО «Фирма «Издательство АСТ», 1998.
9. Богатых Е.А., Левченко В.И. Патентное право капиталистических и развивающихся стран. М.: Юрид. литер.,1978.
10. Боденхаузен Г. Парижская конвенция по охране промышленной собственности (Комментарий). М.: Прогресс, 1977.
11. Гальперин Л.Б., Михайлова Л.А. Интеллектуальная собственность: сущность и правовая природа // Право промышленной и интеллектуальной собственности. Новосибирск, 1992.
12. Дозорцев В.А. Исключительные права и их развитие // Права на результаты интеллектуальной деятельности. М.: 1994.
13. Штумпф Г. Лицензионный договор. М.,1988.
14. Авторское право и смежные права. Сборник; Под ред. М.Чуша. Agenția “Litera”. Chișinău.1997.
15. Бодюл Т.Д. Основные положения авторского права в Республике Молдова. Кишинев,1997.
16. Лосев С.С. Авторское право: национальное и международное законодательство. – Мн.: Ураджай, 2000.
17. Судариков С.А. Основы авторского права. Минск: Амалфея, 2000.
18. Интеллектуальная собственность: словарь-справочник. Под ред. Корчагина А.Д. М.: Инфа-М, 1995.
19. Стандарты Всемирной организации интеллектуальной собственности (ВОИС). В 2-х томах. - М.: ВНИИПИ,1996.
20. Комментарий к законодательству об охране интеллектуальной собственности. Сборник. Общ.ред. В.И. Еременко. М.: Фонд “Правовая культура”,1997.
21. Деятельность предприятий в области охраны промышленной собственности (руководство). Кишинэу, АGERI, 1998.
22. Права на объекты промышленной собственности и их передача (методические рекомендации). Кишинэу, АGERI,1998.
23. Лосев С.С. Авторское право: национальное и международное законодательство. – Мн.: Ураджай, 2000.
24. Авторское право. Нормативные акты. М.: Элит-клуб, Юрид. книга, 1998.
25. Бромберг Г.В., Розов Б.С. Интеллектуальная собственность: действительность переходного периода и рыночные перспективы. М.: ИНИЦ Роспатента, 2000.
26. Гаврилов Э.П. Комментарий к Закону Российской Федерации “Об авторском праве и смежных правах”. М.: Фонд “Правовая культура”,1996.
27. Судариков С.А. Основы авторского права. Минск: Амалфея, 2000.
28. Интеллектуальная собственность: словарь-справочник. Под ред. Корчагина А.Д. М.: Инфа-М, 1995.
29. Чернышева С.А. Правоотношения в сфере художественного творчества.М.: Наука, 1979.
30. Права на результаты интеллектуальной деятельности: Авторские права. Патентное право. Другие исключительные права: Сб.норм.актов.// Сост. и автор вступит. статьи В.А.Дозорцев.- М.: ДЕ-ЮРЕ, 1994.
31. Кузнецов М.Н. Правовые вопросы охраны интеллектуальной собственности в международном частном праве: Учеб.пособие.М.,1977.

32. Стандарты Всемирной организации интеллектуальной собственности (ВОИС). В 2-х томах. - М.: ВНИИПИ, 1996.
33. Комментарий к законодательству об охране интеллектуальной собственности. Сборник. Общ.ред. В.И. Еременко. М.: Фонд "Правовая культура", 1997.
34. Савельева И. В. Правовое регулирование отношений в области художественного творчества. М., 1986.
35. Фейгельсон В.М. Основные принципы защиты и использования интеллектуальной собственности в современных условиях. М.: - ВНИИПИ, 1996.
36. Фейгельсон В.М. Интеллектуальная собственность и внешнеэкономическая деятельность. М.: - ВНИИПИ, 1997.
37. Деятельность предприятий в области охраны промышленной собственности (руководство). Кишинэу, АGERI, 1998.
38. Права на объекты промышленной собственности и их передача (методические рекомендации). Кишинэу, АGERI, 1998.
39. Липчик Д. Авторское право и смежные права /Пер. с фр.; предисловие М.Федотова.- М.:Ладимир; Издательство ЮНЕСКО, 2002.

Notă:

Conținutul publicației aparține în exclusivitate autorului și nu poate fi, în nici un fel, considerat ca reprezentând opinia Uniunii Europene.